Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Dombegyház Nagyközség Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 3
Bevezetés 3
A település bemutatása 3
Értékeink, küldetésünk 9
Célok 9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 10
1. Jogszabályi háttér bemutatása 10
2. Stratégiai környezet bemutatása 10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 12
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 35
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 47
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 52
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 56
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 60
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 61
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 62
1. A HEP IT részletei 62
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 62
A beavatkozások megvalósítói 62
Jövőképünk 63
Az intézkedési területek részletes kifejtése 64
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 75
3. Megvalósítás 78
A megvalósítás előkészítése 78
A megvalósítás folyamata 78
Monitoring és visszacsatolás 80
Nyilvánosság 80
Érvényesülés, módosítás 81
4. Elfogadás módja és dátuma 82

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és ahelyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendeletrendelkezéseivel, Dombegyház Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Dombegyház nagyközség Békés megye délkeleti részén található, a fővárostól 260 km-re. A megyeszékhelytől mért távolsága több, mint 50 km.
Megközelíthetőség:

- vasúton a legközelebbi állomás Lökösházán található. A fővárosból és a megyeszékhelyről naponta több szerelvény is közlekedik mindkét irányba.
- rendszeres autóbuszjáratok indulnak a környező településekre és a megyeszékhelyre.
- személygépkocsival Budapestről Kecskemétig az 5-ös főúton, majd a 44-es főúton Békéscsaba felől közelíthető meg településünk.

Területe: 5796 ha
Népessége: 2134 fő
Szomszédos települések: Battonya, Kevermes, Kisdombegyház, Kisvarjas (Románia)

Okleveles adatok a településről csak a 15. század közepétől vannak, régészeti leletek azonban valószínűsítik, hogy Dombegyház már az Árpád korban is létezett. A 16. század elején a környék egyik legjelentősebb egyházas helye, legnépesebb faluja volt. A sorozatos törökdúlások következtében időről-időre elnéptelenedett, ám a kedvező talaj és vízrajzi adottságok miatt háromszor is újratelepült.

Az 1686. évi török hadjárat során ismét puszta lett, s csaknem másfél évszázad múlva települt ismét újjá. 1817-től számítható Dombegyház újkori története. Betelepítésében és a helyi társadalmi viszonyok kialakításában döntő szerepe volt a Marczibányi családnak, főleg Marczibányi Mártonnak, aki dohánykertészeket telepített ide, ők voltak az újkori falu első lakói.

1850-ben már csaknem 700 lakos élt itt, a közösség az uradalomtól 1270 hold földet haszonbérelt. A megélhetést döntő mértékben a mezőgazdaság biztosította. A XX. század elejéig a nagybirtokrendszer óriási túlsúllyal jellemezte a helyi birtokviszonyokat. Az első birtokreform folytán 873 kat.holdat osztottak ki 581 földnélküli munkás között.

A trianoni határ meghúzása gazdaságilag nagyon visszavetette a települést, amely peremhelyzetbe került, és ennek káros hatásait mind a mai napig nem tudta kiheverni. A demográfiai zuhanás némi fáziskéséssel

jelentkezett: részben a második világháború, részben a század közepi társadalmi, gazdasági változások következtében a lakosság száma folyamatosan csökkent.

Az utóbbi 50 évben több, mint 40%-kal csökkent a lakosságszám a jelenlegi 2134 főre. A település jelenlegi területe 5796 ha, népsűrűsége 41 fő/ négyzetkilométer.

A rendszerváltás óta a legnagyobb gondot az aktív népesség foglalkoztatása jelentette. Az önkormányzat sikeresen foglalkoztatja a munkanélkülieket a közmunkaprogram keretében.

Közel 80 regisztrált vállalkozás van a településen. Többségük egyéni vállalkozó, de kft, részvénytársaság, szövetkezet és betéti társaság is végez termelő, vagy szolgáltató tevékenységet.

A rendszerváltás előtti időszakban korszerűsödtek, illetve létesültek a következő intézmények: művélődési ház és könyvtár, egészségház, iskolaépületek, sportcsarnok. Kiépült a vezetékes gáz- és vízhálózat.

Utóbb is kedvező változások történtek az infrastrukturális beruházások terén: belterületi utak nagy része szilárd burkolatot kapott, köszönhetően első sorban a gázközmű privatizációból befolyt összegnek. 1997-től a digitális telefonhálózatba is bekapcsolták a települést. 1998-ban átadták az időskorúak Gondozási Központját.

A rendszerváltással felálló új önkormányzati rendszer megszüntette a Kisdombegyházzal és Magyardombegyházzal közös tanácsot. A három település 1992 óta külön-külön önálló képviselő testülettel és szakigazgatási apparátussal látja el feladatait. A közoktatás ellátása 2012. év végéig társulási formában történt, ezt követően az iskolai ingó és ingatlan vagyon 100 %-a dombegyházi önkormányzati tulajdonba került.

A település fejlődése különösen 2006 után lendületet kapott. Megújult a Polgármesteri hivatal, a Gondozási Központ, a Hollósy Kornélia Egységes Óvoda és Bölcsőde, Művelődési Ház és Könyvtár, faluközpontunk is új arculatot kapott. Pályázati forrásból az összes középületünk épületenergetikai felújítása megvalósult. Az Önkormányzat több sikeres pályázatának köszönhetően a középületek energetikai korszerűsítése, akadálymentesítése is megvalósult.

A trianoni sokk évszázados fájdalmát igyekszik enyhíteni a 2013. novemberére megvalósult Dombegyház-Kisvarjas közötti összekötő út teljes felújítása. Ezáltal a település sok évszázados gazdasági, társadalmi kapcsolatai élednek újjá. A régió korábbi központja a 17 km-re fekvő Arad, így európai minőségű úton közelíthető meg, piacot adva az itt megtermelt javaknak. Az „út, ami összeköt" jelenleg még csak szombati napon biztosít határátkelési lehetőséget, de várhatóan jövő évben napi szinten megnyílik a határ sok dombegyházi lakos örömére.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	2232	
2008	2064	92%
2009	2048	99%
2010	1980	97%
2011	1935	98%
2012	1953	101%
2013	1975	101%
2014	1968	100%
2015	1957	99%
2016	1943	99%
2017	1939	100%

Forrás: TeIR, helyi adat

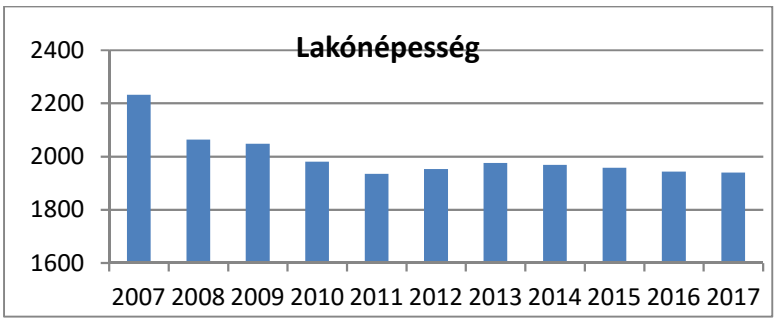

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

A lakónépesség számának változása (%) számítási módja: pl: (2008-as „fő" adat osztva a 2007-es „fő" adattal) x 100 vagy 2009-es „fő" adat osztva a 2008-as „fő" adattal X 100. Ez a számadat, illetve a változás aránya megmutatja, hogy az adott településen mekkora lakónépességre vonatkoztatva kell áttekinteni az esélyegyenlőség megvalósulását.

A fenti adatokból látható, hogy Dombegyház lakónépessége 2011.év végéig fokozatosan csökkenő tendenciát mutat. Majd azt követően két évig a lakosság száma emelkedett, de azóta folyamatos a lakónépesség számának fogyása. A népességfogyás nagy problémát jelent a kistelepülések számára. A lakosság fogyása összhangban van a település elöregedésével is. Az önkormányzat így nagy hangsúlyt fektet a település megtartó erejének fejlesztésére, a munkahelyteremtésre, kulturális összetartozás erősítésére.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	**férfiak**	**összesen**	**nők**	**férfiak**
nő	1093	1041	2134	51%	49%
0-2 évesek			42		
0-14 éves	125	129	254	49%	51%
15-17 éves	13	25	38	34%	66%
18-59 éves	559	611	1170	48%	52%
60-64 éves	91	95	186	49%	51%
65 év feletti	305	181	486	63%	37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

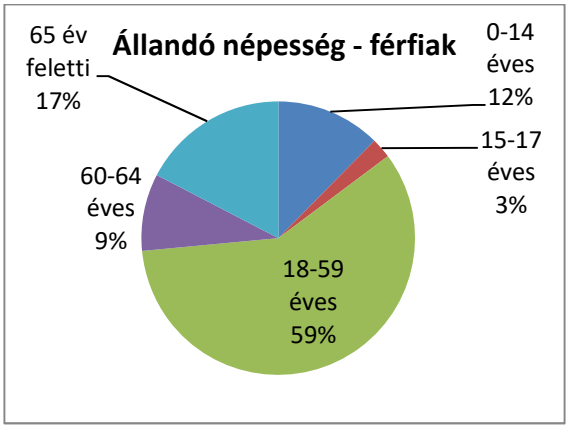

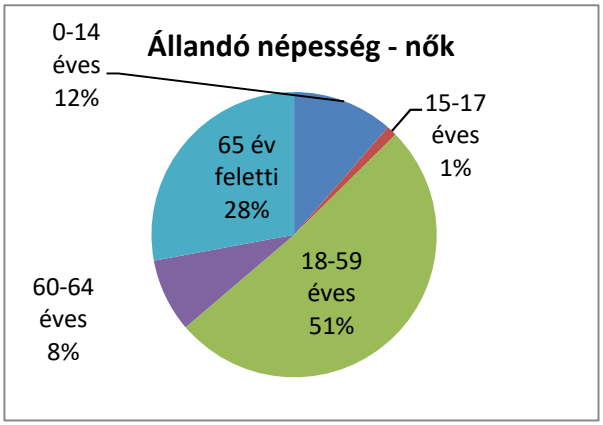

Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk) vagy az összeírás időpontjában jelen voltak e.

Az életkor szerinti bontásban való állandó népesség számossága szintén segít az esélyegyenlőség különböző célcsoportjának beazonosításában.

A táblázatot nézve megállapíthatjuk, hogy az összlakosság nemek közötti megoszlása fele-fele arányú, addig ha a 65 év feletti életkorra vonatkozó adatokat nézzük, akkor megállapítható, hogy közel kétszer annyi a nő, mint a férfi. A férfiak többsége nem éri meg a nyugdíjas kort, ez pedig a 65 év feletti nők elmagányosodásához vezet. A női lakosság közel 1/3 része 65 év feletti, ez igen magas számadat. A településen élő nők fele a munkaképes korosztályba tartozik.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2008	411	283	145,2%
2009	406	277	146,6%
2010	406	258	157,4%
2011	415	244	170,1%
2012	427	240	177,9%
2013	433	237	182,7%
2014	397	235	168,9%
2015	594	231	257,1%
2016	615	254	242,1%
2017	477	254	187,8%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

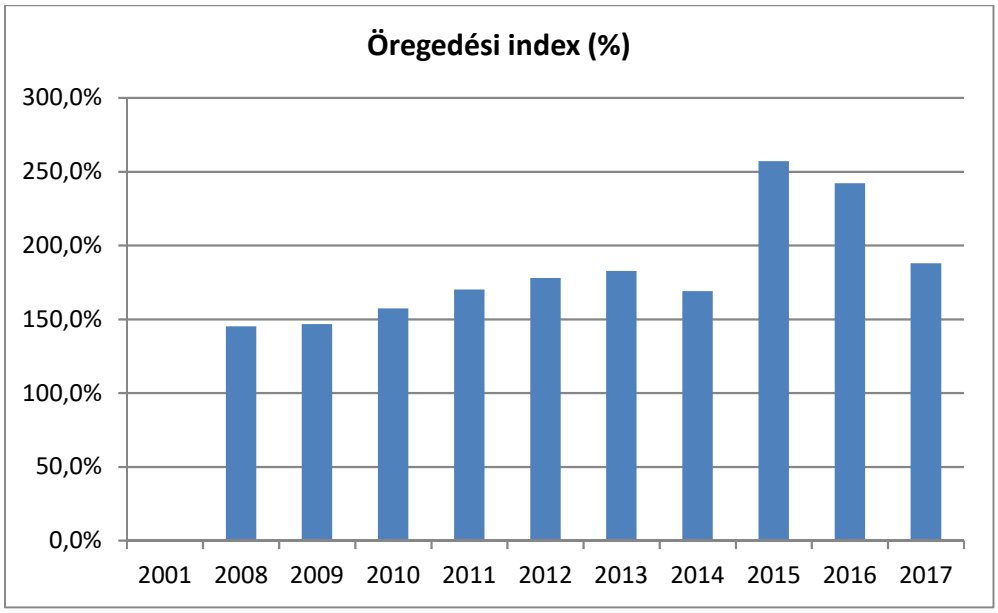

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 év feletti fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk 100-zal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen, és a település elöregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyermekek , addig az

öregedő esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség. Természetesen ez az index- ugyanúgy, mint a többi- egyéb összefüggésében is vizsgálandó. Vagyis például a gyermekek alacsony számossága nem jelenti azt, hogy ők ne igényelnének fokozott figyelmet, különösen akkor, ha szüleik alacsony jövedelműek.

Az öregedési indexet szemléltető táblázat és diagram azt mutatja, hogy Dombegyházon a népességszerkezet erősen elöregedő. A 65 éven felüliek száma jelentősen meghaladja a 0-14 év közöttiek számát. Ez a tendencia is azt valószínűsíti, hogy az elvándorolt fiatalabb korosztály gyermekével együtt eltávozott a településről, míg az idősebben, nyugdíjasok zömében helyben maradtak. Kiemelt feladat emiatt az idősekkel való törődés a velük való foglalkozás. Nagyon sok idős ember él egyedül a településen, tehát a lelki gondozásuk is kiemelt figyelmet igényel. Az egyik legfontosabb teendő a településen az öregedési index meredek emelkedésének megállítása, illetőleg mérséklése, egyensúlyba hozása. Vonzóvá kell tenni a településünket a kisgyermekes, betelepedni vágyó szülők körében, ösztönözni kell a gyermekvállalást. Magyarország kormánya a családok megsegítését, támogatását továbbra is elsődleges feladatának tartja, ezen lépésekkel szoros összhangban kell a helyi megtartó erőt erősíteni.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	43	143	-100
2009	40	49	-9
2010	26	52	-26
2011	44	71	-27
2012	43	52	-9
2013	46	52	-6
2014	42	67	-25
2015	31	47	-16
2016	51	58	-7
2017	n.a.	n. a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

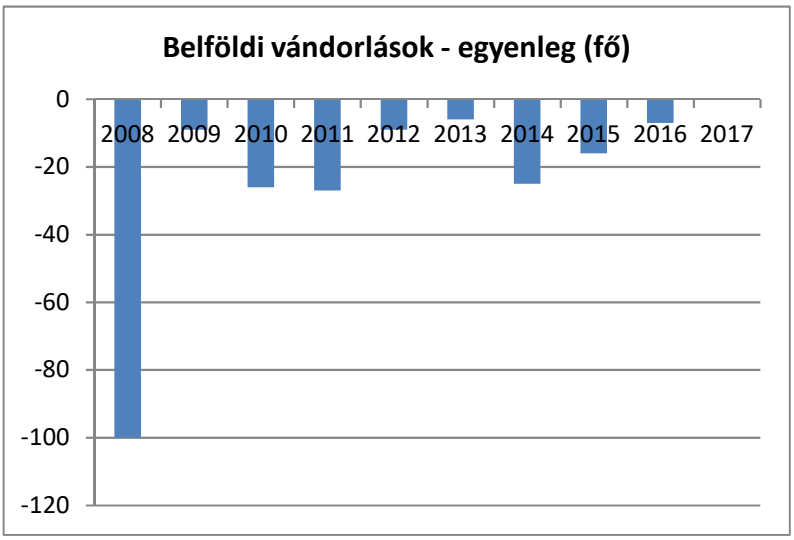

A belföldi vándorlásokat úgy tudjuk kiszámolni, hogy az odavándorlásból kivonjuk az elvándorlást ez az adat az adott település vonzerejét mutatja. Ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív , akkor az elvándorlás a jellemző. Természetesen itt is további tényezőket szükséges figyelembe venni.

A fenti adatokból kitűnik, hogy Dombegyház lakosságmegtartó képessége igen rossz, a vizsgált időszakban különösen a 2008.év volt drámai, amikor 100-zal több személy hagyta el a települést, mint amennyi érkezett.

Az elmúlt öt évben a tendencia lelassult, bár még mindig negatív az egyenleg. Az ideiglenes határnyitás és a várhatóan minden nap nyitva tartó határ kedvező feltételt adott arra, hogy egyre több román állampolgár vásárol ingatlant a településen. Az odavándorlás adatiban nem törvényszerű, hogy számadatként megjelennek ezek az új lakosok, mert a településre, mint állandó lakóhelyre való bejelentkezés még ezzel nem egyenlő arányos.

Valamint elmondható, hogy a település távol esik a munkahelyet biztosító nagyobb városoktól és a napi ingázás is nem minden esetben megoldható tömegközlekedéssel.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	12	44	-32
2009	20	28	-8
2010	17	28	-11
2011	7	38	-31
2012	15	36	-21
2013	17	30	-13
2014	12	31	-19
2015	11	41	-30
2016	25	29	-4
2017	n. a.	n. a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

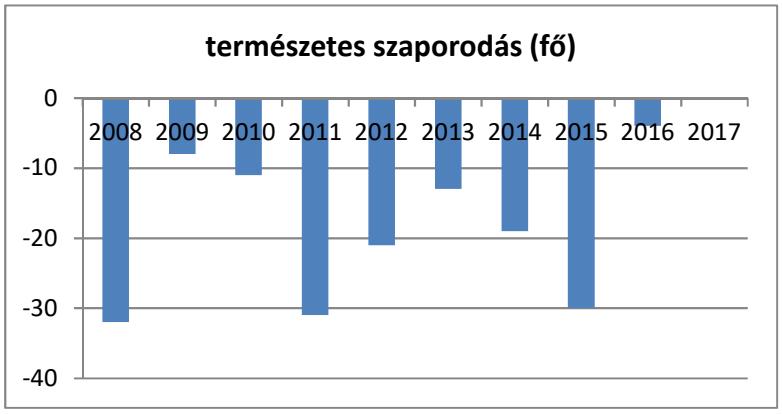

A természetes szaporodás értékét úgy számoljuk ki, hogy az élve születések számából kivonjuk a halálozások számát.

Ha a számadatokat megnézzük, akkor elmondható, hogy sajnos a településen évről évre több az elhalálozás száma, mint a születések száma, ez a település lakosságszámának csökkenését fogja eredményezni, ezért is fontos a település megtartó erejének erősítése.

A lakossági mutatókat figyelembe véve kijelenthetjük, hogy a vidék jövője szempontjából kulcskérdés a fiatalság helyben tartása, illetve fontos, hogy legyenek olyan fiatalok, akik a vidéki életformát választják. Az Európai Unió és a magyar állam regionális és vidékfejlesztési politikája fokozatosan egyre nagyobb hangsúlyt fektet az alapvetően vidékies térségek életminőségének és jövedelemviszonyainak javítására, a vidéki társadalom fennmaradásának biztosítására. A vidékért folytatott gazdasági rendelkezések és támogatások segíthetnek az élhető és fenntartható vidék megteremtésében, és a vidék népességmegtartó erejének növelésében. Ugyanakkor a tervezés szempontjából elengedhetetlen a kulturális, közösségi viszonyrendszerek változásának figyelembevétele.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség egy olyan általános alapelv, amelynek leglényegesebb szempontjai az Európai Közösség alapító egyezményének 6. cikkelyében valamint a 119.cikkelyében vannak lefektetve. Az esélyegyenlőség mindenki számára fontos érték, akár találkozunk azzal mindennapjaink során, akár nem. Megléte biztosítja, hogy minden embernek esélye legyen jó minőségű szolgáltatások elérésére, megfelelő élet és lakáskörülmények kialakítására, elfogadható életszínvonalon való létezésre. Kiemelt feladat az esélyegyenlőtlenség leküzdése, amely akár pozitív diszkrimináció alkalmazásával emberek előnyben részesítését is jelenti az élet bármely területén, függetlenül attól, hogy az illető nő, vagy férfi, egészséges, vagy fogyatékossággal él, milyen a származása, életkora vagy anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség biztosítása nem csak az egyén, hanem az önkormányzat hosszútávú érdeke is, hiszen közös érdek, hogy mindenkinek egyenlő esélye legyen a munkavállalásra, a megfelelő életkörülmények kialakítására, az alapvető jogokhoz való egyenlő hozzáférésre.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Dombegyház település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT (Intézkedési terv) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunka helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Dombegyház Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a helyi jogalkotás során az esélyegyenlőségi szempontból releváns szempontokat minden esetben figyelembe veszi, különösen a szociális tárgyú rendeletek
esetében.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Széchenyi 2020.
„Az Európai Unió jelenlegi közös gazdasági stratégiája az Európa 2020 stratégia, amely a 2001-2010. közötti időszakban futó Lisszaboni Stratégiát váltotta fel. Előbbinek magyar megfelelője a Széchenyi 2020 program. Az Európai Unió, és ezzel Magyarország hivatalos stratégiai célja az elkövetkező tíz évben a gazdasági növekedés helyreállítása és megalapozása annak ellenére, hogy öregszik a társadalom és élesedik a nemzetközi verseny." (Forrás: Wikipédia)

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

A Széchenyi 2020 operatív programjai

„Magyarország 12 000 milliárd forint fejlesztési forrást használhat fel az Európai Unió és a hazai költségvetés támogatásával 2020-ig. Ez azt jelenti, hogy ebben a fejlesztési ciklusban minden magyar állampolgárra 50 ezer Ft-tal több fejlesztési forrás jut, mint a korábbi Új Széchenyi Terv fejlesztési ciklusban.

1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)
2. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
3. Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)
4. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)
5. Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)
6. Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)
7. Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)
8. Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)
9. Vidékfejlesztési Program (VP)
10. Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)" (Forrás: Wikipédia)

Az összes forrás 60%-át a Gazdaságfejlesztésre fordíthatjuk majd, melynek részét képezi a foglalkoztatottság elősegítése is. ***Az előző időszakhoz képest másfélszer több forrás jut majd munkahelyteremtésre, háromszor több a kutatás-fejlesztésre és innovációra, energiahatékonyságra és az infokommunikációs szektorfejlesztésére pedig a korábbi dupláját használhatjuk fel****. A teljes pénzügyi keret legalább 15 százalékát közvetlenül a kis- és középvállalkozások megerősítésére fordítják majd, és a pályázati rendszerben is több változásra számíthatunk.*

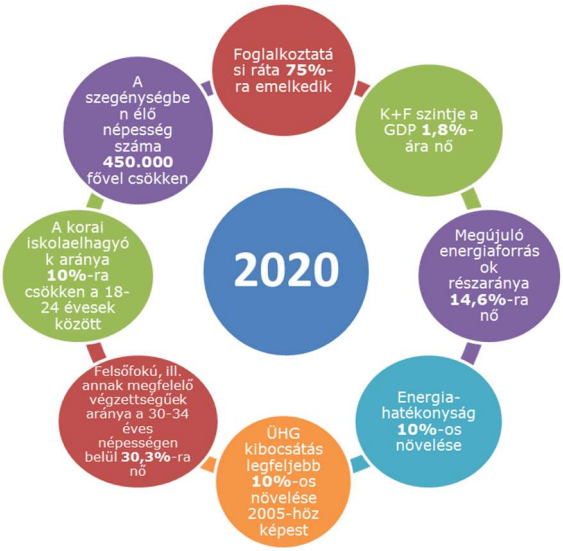

	2007-2013	2014-2020
Uniós tervezési keretek	-Strukturális alapok és vidékfejlesztés elkülönül -Tagállami szintű keretdokumentum (Nemzeti Stratégiai Referenciakeret, NSRK)	•Integrált tervezés:Közös Stratégiai Keret (5 alap egységes keretben) uniós szinten •Tagállami szintű keretek (Partnerségi Megállapodás)
Tematikus súlypontok	- 15 OP	• 9 OP, célzottabb tervezés uniós és hazai szinten (11 tematikus cél, EU 2020)
Prioritások	-Gazdaságfejlesztés: 24% -Foglalkoztatás mint szociális kérdés	• gazdaságfejlesztés: 60% • Foglalkoztatás a gazdasági fejlesztés része
Intézményrendszer	-Központi irányítás (NFÜ) -Regionális dekoncentráció (RFÜ)	• központi koordinációval (ME) működő decentralizált intézményrendszer (IH-k a szakpolitikáért felelős tárcáknál) • valós térségi decentralizáció (megyei szinten)
Eljárás-rendek, támogatási formák	-Komoly adminisztratív kötelezettségek, -2010-től racionalizáció, egyszerűsítések -Pályázatok vissza nem térítendő támogatással -Kombinált mikro-hitel	• egyszerűbb eljárásrendek, központi koordinációval •Vissza nem térítendő támogatások mellett nagyobb teret kapnak a pénzügyi eszközök •A pénzügyi eszközök teszik ki a teljes összeg 10%-át • közszféra ne pályázzon: szakmailag kijelölt fejlesztések, ismert programozható forráskeretek • nyílt pályázatok mellett optimalizált projekt-kiválasztási eljárások

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal való összevetés megtörtént. A releváns dokumentumok az adott tárgykörben meghatározzák az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, illetve a szükséges intézkedéseket.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A település helyi esélyegyenlőségi programja a térségi és társulási dokumentumokkal való összhang jegyében készült el.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatok rendelkezésre állnak, azokat a TeIR adatbázisból, illetve helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. A témára kiterjedő konkrét kutatások nem készültek. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, valamint a HEP Fórum tagjainak meglátásait.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

„A mélyszegénység viszonylag újkeletű jelenség az emberiség történelmében; a XX. században jelent meg először. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program (későbbiekben: TÁMOP) *„Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért”* című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint:

„Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.”

A mélyszegénység megítélése, mint „kategória” behatárolása országtól függően más és más. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint például ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Ez a mérőszám elsősorban a fejlődő országokra jellemző, a fejlett világban, más mutatókat használnak. Így Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ez forintosítva Magyarországon 46 000 forint havi jövedelmet jelent. A fogalmak, mint látható, nem

azonos élethelyzetet fednek, általánosan elmondható, hogy a szegényebb országok szegényei sokkal szegényebbek, mint a gazdagabb országban élő alacsony társadalmi státuszúak. Másik használt fogalom a létminimum, amely egy szerény, de elfogadható életminőséget tesz lehetővé. Ez jelenleg Magyarországon a 67 000 forintos havi jövedelem. Az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezőket nevezhetjük szegénynek. Ez a réteg a népesség 30-35%-át teszi ki, köztük 850 000 gyermek. Ekkora tömeget a szociálpolitika képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát a minimálnyugdíj 28 000 forintos havi értéke alatti jövedelműeknél húzzák meg. A szegénység, mint szó a szocializmus időszakában tiltott fogalom volt, helyét a „hátrányos helyzetű" és „halmozottan hátrányos helyzetű" kifejezések vették át.

A mélyszegénységgel, mint szociológiai jelenséggel számos hazai szociológus foglalkozik, úgy, mint ***Ferge Zsuzsa, Czibere Ibolya, vagy Szalai Júlia. A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat a lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Ezekben a térségekben a születéskor várható élettartam is lényegesen alacsonyabb. Hazánkban a mélyszegénység fogalmát gyakran azonosítják a cigánysággal, holott a mélyszegénység nem egyértelműen bőrszín függő. Bár kijelenthető, hogy a mélyszegénységben élők nagy része cigány származású.***

Magyarországon a mélyszegénységben élők területi elrendeződése nagyjából egybeesik a leghátrányosabb helyzetű kistérségek (továbbiakban LHH kistérség) területével (1. ábra).

1. ábra: LHH kistérségek Magyarországon napjainkban

(forrás: http://www.nfu.hu)

Ezen térségek leginkább az ország északkeleti részében találhatók; Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Sajó és a Bodrogköz közötti területen, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Másik fontos térség a Dél-Dunántúl bizonyos részei, úgy, mint az Ormánság, vagy Tolna megyében a Tamási kistérség, valamint a dél-békési térség.

A mélyszegénységből való kitörés rendkívül nehéz, mondhatni lehetetlen. A helyzetüket az is rontja, hogy rendkívüli elszigeteltségben élnek mind társadalmilag, mind gazdaságilag. Ebben nagy szerepe van az infrastruktúra fejletlenségének. Kutatások igazolják, hogy azoknak a településeknek a száma és aránya, ahol a mélyszegénységben élő családok a helyi társadalom többségi csoportját alkotják, megháromszorozódott az elmúlt évtizedben.

Ezen a helyzeten próbál enyhíteni többek között a fentebb említett TÁMOP „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért" című pályázati felhívás. A támogatás alapvető célja az együtt

jelentkező területi és társadalmi hátrányok következményeinek, a szegénység mélyülésének, újratermelődésének és területi terjedésének mérséklése, továbbá a mélyszegénységben élők integrációjának előmozdítása azzal az eszközrendszerrel, amelyet a szociális és közösségi munka, a lakosság aktív részvételén alapuló tervezés együtt nyújthat (forrás: TÁMOP). A konstrukció eme alapvető célját a helyi közösségi kapcsolatok fejlesztésével, egyes közszolgáltatásoknak (szociális és egészségügyi ellátások, a gyermekek helyzetét és kitörési esélyeit meghatározó szolgáltatások) a helyi szükségletekhez igazításával, továbbá a lakosság kistérségi fejlesztési folyamatba való bekapcsolásával kívánja elérni."
(Forrás: Lovász Gergely: Mélyszegénység /A társadalomkutatás alapjai/)

A Dombegyházon élő roma népesség számarányára vonatkozó hivatalos adat nem áll rendelkezésre. Megállapítható, hogy az óvodában és az alapfokú oktatásban szegregáció nincs, ott integrált nevelés folyik nem roma és roma gyermekek számára.

Alapvető jogszabályi rendelkezések, melyek mélyszegénységben élők foglalkoztatási és szociális valamint egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférését, valamint lakhatási körülményeik javítását szolgálhatják.

- **1993.évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról**
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény**
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991.évi IV. törvény**
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011.évi CLXXIX. törvény**

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység, mint szociológiai fogalom számos társadalmi tényező által meghatározott összetett jelenség, okai között szerepelnek többek között társadalmi és kulturális deficitek, szocializációs hiányosságok, alacsony, vagy már nem piacképes iskolai végzettség, munkanélküliség, rossz mentális és egészségi állapot, családok viszonylag magas gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg legjellemzőbb módon a különbségeket. Az alacsony jövedelműek bevételének jelentős része származik a pénzbeli szociális juttatások rendszeréből (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, időskorúak járadéka, egészségkárosodási és gyermeknevelési támogatás, települési támogatás)
A munkaviszonnyal nem rendelkező emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Dombegyházon a tapasztalatok szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolai végzettség, a tartós, esetenként generációkon átívelő munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítéletek mindennapi jelenléte. Általánosságban megállapítható, hogy a roma nők iskolai végzettsége- részben a korai gyermekvállalás okán is- , foglalkoztatási szintje, rendszeres jövedelme még a roma férfiakénál is sokkal alacsonyabb.
Az elmúlt években jelentős változást hozott a közmunkaprogram kiszélesítése, mely főleg a szegény réteget volt hivatott foglalkoztatni, így segély helyett munkajövedelemhez juttatni. A közmunka amellett, hogy hasznos munkalehetőséget teremt, anyagi segítséget is nyújt a családoknak, valamint visszaadja a magukat már értéktelennek tartó emberek önbecsülését és társadalmi elismertségét is.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

***a)* foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya**

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	680	759	1439	77	11,3%	134	17,7%	211	14,7%
2009	684	596	1280	99	14,5%	149	25,0%	248	19,4%
2010	672	738	1410	104	15,5%	158	21,4%	262	18,6%
2011	652	716	1368	87	13,3%	131	18,3%	218	15,9%
2012	699	782	1481	82	11,7%	92	11,8%	174	11,7%
2013	697	781	1478	46	6,6%	81	10,4%	127	8,6%
2014	697	774	1471	33	4,7%	66	8,5%	99	6,7%
2015	695	758	1453	27	3,9%	40	5,3%	67	4,6%
2016	682	742	1424	23	3,4%	37	5,0%	60	4,2%
2017	672	731	1403	30	4,5%	40	5,5%	70	5,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

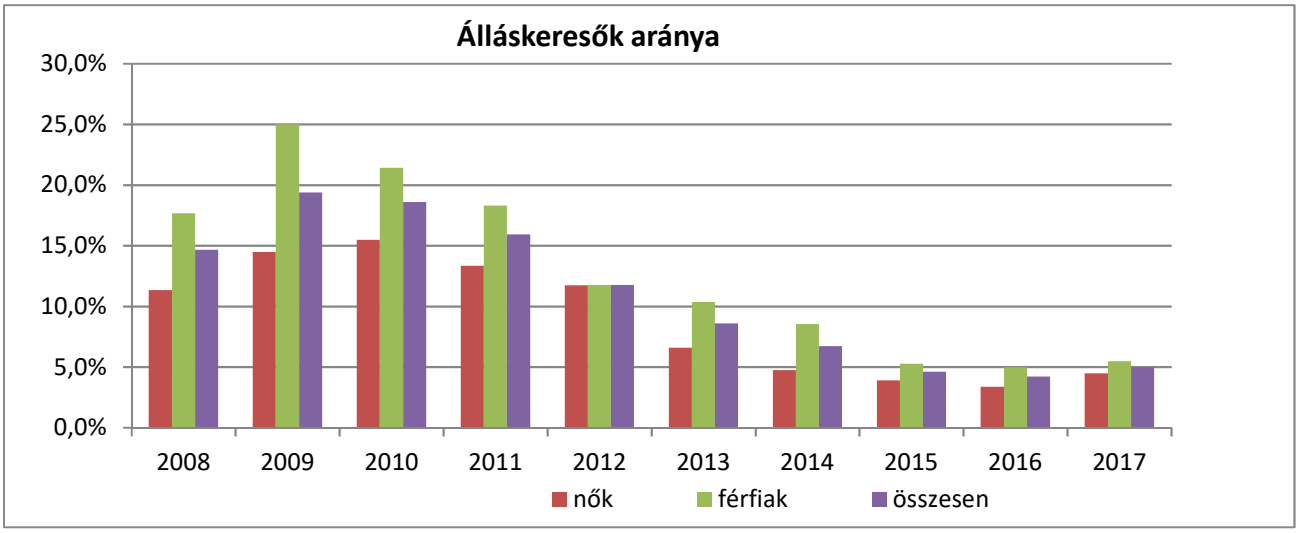

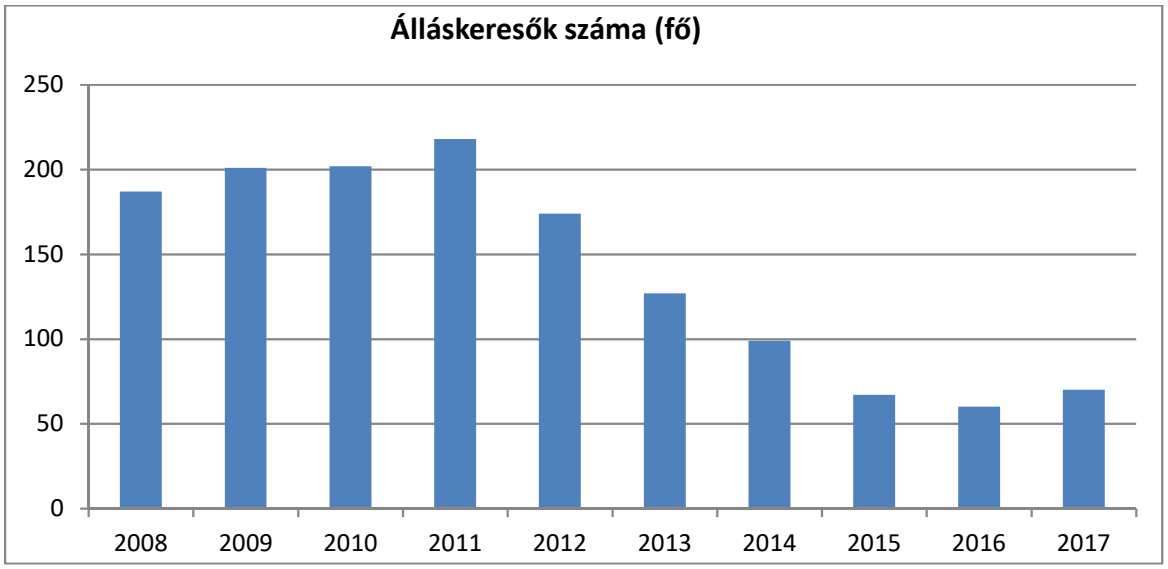

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoportok szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**fő**	**187**	**201**	**202**	**218**	**174**	**127**	**99**	**67**	**60**	**70**
20 éves és fiatalabb	fő	7	7	6	7	18	6	5	2	4	2
	%	3,7%	3,5%	3,0%	3,2%	10,3%	4,7%	5,1%	3,0%	6,7%	2,9%
21-25 év	fő	30	39	27	33	30	22	17	9	15	15
	%	16,0%	19,4%	13,4%	15,1%	17,2%	17,3%	17,2%	13,4%	25,0%	21,4%
26-30 év	fő	23	22	33	35	16	13	12	11	3	7
	%	12,3%	10,9%	16,3%	16,1%	9,2%	10,2%	12,1%	16,4%	5,0%	10,0%
31-35 év	fő	25	27	22	24	15	8	5	6	3	4
	%	13,4%	13,4%	10,9%	11,0%	8,6%	6,3%	5,1%	9,0%	5,0%	5,7%
36-40 év	fő	16	21	26	25	20	11	9	7	3	4
	%	8,6%	10,4%	12,9%	11,5%	11,5%	8,7%	9,1%	10,4%	5,0%	5,7%
41-45 év	fő	22	31	25	26	19	13	11	5	2	5
	%	11,8%	15,4%	12,4%	11,9%	10,9%	10,2%	11,1%	7,5%	3,3%	7,1%
46-50 év	fő	22	20	19	22	10	8	10	6	6	7
	%	11,8%	10,0%	9,4%	10,1%	5,7%	6,3%	10,1%	9,0%	10,0%	10,0%
51-55 év	fő	22	20	23	24	18	18	3	6	5	5
	%	11,8%	10,0%	11,4%	11,0%	10,3%	14,2%	3,0%	9,0%	8,3%	7,1%
56-60 év	fő	15	13	18	19	25	26	25	8	4	3
	%	8,0%	6,5%	8,9%	8,7%	14,4%	20,5%	25,3%	11,9%	6,7%	4,3%
61 év felett	fő	5	1	3	3	3	2	2	7	15	18
	%	2,7%	0,5%	1,5%	1,4%	1,7%	1,6%	2,0%	10,4%	25,0%	25,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivata

A 3.2.1. tábla adatait nézve megállapítható, hogy jelenleg az aktív korú lakónépesség 5 %-a nyilvántartott álláskeresők. A nyilvántartott álláskeresők közül magasabb a férfiak száma. A nyilvántartott álláskeresők száma a 2010-es adatokhoz viszonyítva 1/3-ára csökkent. a település vezetése nagy hangsúlyt fektetett a lakosok közmunkaprogram keretében való foglalkoztatására, amely nagy mértékben hozzájárulta nyilvántartott álláskeresők számának csökkenéséhez. 2016ig folyamatosan csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma, de a tavalyi évben a közmunkások számának csökkenésével emelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma is.

A 3.2.2. táblázat a munkanélküliek korcsoportos megoszlását szemlélteti. A táblázat adatai azt mutatják, hogy 2012. évig a regisztrált munkanélküliek 90 százalékát az aktív korú korosztály tette ki, majd 2013-tól ez a számadat csökkenő tendenciát mutat. A 2009. évi összes regisztrált munkanélküliek szám harmadára csökkent és ezt a csökkenését az aktív korúak számának csökkenése okozta. Ez a számottevő változást az aktív korú korosztály munkába állása (közmunka, gyárak építése a térségben) generálta.

Ha a 2016-os számadatokat megnézzük, akkor láthatjuk, hogy duplájára nőtt a pályakezdő munkanélküliek száma (21-25 év közöttiek), valamint hasonló arányban növekedett a 61 év feletti védett korú munkanélküliek száma is. A 2016-os évtől a 26 év alatti munkanélküli korosztály számára nem a közmunkaprogramot kínálták fel lehetőségként, hanem képzéseket, így a számuk a táblázatban jelentkezett. Akik korábban közmunkaprogram keretében dolgoztak, ők újra a munkanélküliek számát növelték.
2015. március 1-től megszűnt a védett korúaknak folyósított rendszeres szociális segély, így a korábban ellátásban részesülő személyek visszakerültek a munka világába, de koruknál fogva nehezebben találtak munkalehetőséget.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	77	134	211	38	65	103	49,4%	48,5%	48,8%
2009	99	149	248	42	55	97	42,4%	36,9%	39,1%
2010	104	158	262	38	43	81	36,5%	27,2%	30,9%
2011	87	131	218	46	36	82	52,9%	27,5%	37,6%
2012	82	92	174	55	33	88	67,1%	35,9%	50,6%
2013	46	81	127	25	27	52	54,3%	33,3%	40,9%
2014	33	66	99	18	16	34	54,5%	24,2%	34,3%
2015	27	40	67	11	14	25	40,7%	35,0%	37,3%
2016	23	37	60	10	14	24	43,5%	37,8%	40,0%
2017	30	40	70	7	8	15	23,3%	20,0%	21,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

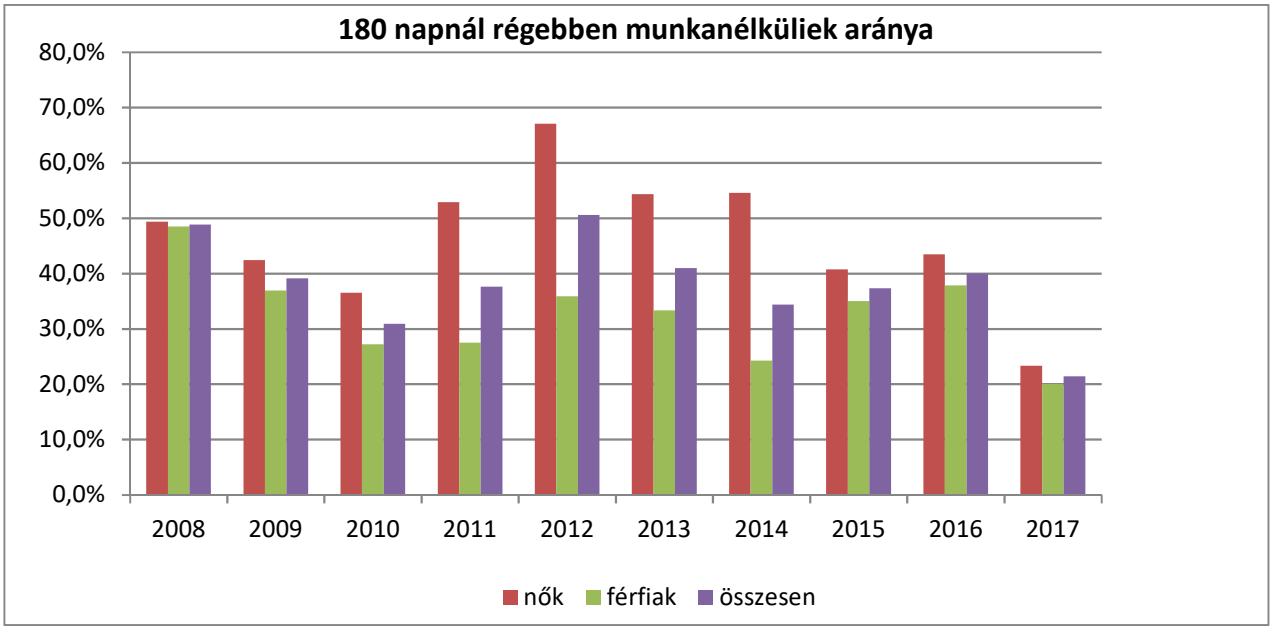

A 3.2.3. számú tábla elemzésekor megállapítható, hogy míg a regisztrált munkanélküliek száma a férfiak esetében nagyobb, addig a 180 napnál régebbi regisztrációval rendelkező személyek arányában a nők közül kerül ki nagyobb számban. Elmondható tehát, hogy a regisztrált munkanélküli nők többsége 180 napnál hosszabb ideje munkanélküli, nehezebben találnak munkát. A férfiak többsége fél éven belül el tud helyezkedni.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	10	#ÉRTÉK!	10	#ÉRTÉK!	20	#ÉRTÉK!
2009	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	12	#ÉRTÉK!	11	#ÉRTÉK!	23	#ÉRTÉK!
2010	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	10	#ÉRTÉK!	14	#ÉRTÉK!	24	#ÉRTÉK!
2011	128	152	280	6	4,7%	16	10,5%	22	7,9%
2012	134	151	285	11	8,2%	21	13,9%	32	11,2%
2013	138	155	293	6	4,3%	12	7,7%	18	6,1%
2014	132	149	281	1	0,8%	11	7,4%	12	4,3%
2015	127	140	267	0	0,0%	5	3,6%	5	1,9%
2016	115	134	249	3	2,6%	3	2,2%	6	2,4%
2017	114	125	239	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

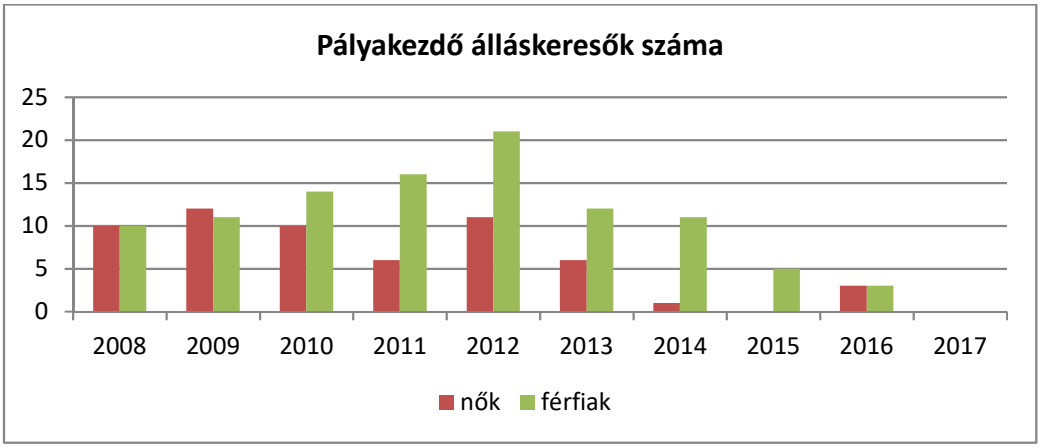

A 3.2.4. számú táblázatot átnézve megállapíthatjuk, hogy a pályakezdő álláskeresők száma 2012 óta 1/5-ére csökkent. A folyamatos csökkenés eredményeként 2015-ben már nem volt pályakezdő álláskereső nő. Ha a nemek arányát megnézzük, akkor megállapítható magasabb számban, illetve jellemzően nagyobb arányban kerülnek ki a férfiak közül a pályakezdő munkanélküliek.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését főként a rendelkezésre álló munkalehetőségek korlátozott száma, a nem megfelelően átgondolt szakmaválasztás, a sokszor hiányzó iskolai végzettség és a szakmai tapasztalat hiánya befolyásolja. A 26 év alatti korosztály számára csak képzéseket kínál a Járási Hivatal Foglalkoztatási osztálya, nincs lehetőségük a közmunkaprogramban való elhelyezkedésre.

***b)* alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága**

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	2011	1042	969	1555	736	819	456	22,7%	306	29,4%	150	15,5%
2011	1775	938	837	1588	792	796	187	10,5%	146	15,6%	41	4,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A lakosok iskolai végzettségére vonatkozóan sajnos nem áll rendelkezésre friss adat, így abból nehéz következtetéseket levonni. Csak a regisztrált munkanélküliek iskolai végzettségére vonatkozóan lelhető fel adat. Az általános iskolai végzettséggel sem rendelkezőkre vonatkozó 2011-es adatokat ha megnézzük, akkor megállapíthatjuk, hogy a nők száma háromszorosa a férfiakénak. A nők egy jelentős része a gyermekvállalás miatt nem folytatja a tanulmányait. A gyermekneveléssel töltött évek alatt pedig nem fordít gondot az iskolai tanulmányainak befejezésére, szakmaszerzésre.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	211	8	3,8%	107	50,7%	96	45,5%
2009	248	4	1,6%	124	50,0%	120	48,4%
2010	262	8	3,1%	125	47,7%	129	49,2%
2011	218	6	2,8%	123	56,4%	89	40,8%
2012	174	9	5,2%	71	40,8%	94	54,0%
2013	127	3	2,4%	65	51,2%	59	46,5%
2014	99	3	3,0%	47	47,5%	49	49,5%
2015	67	2	3,0%	32	47,8%	33	49,3%
2016	60	1	1,7%	28	46,7%	31	51,7%
2017	70	1	1,4%	35	50,0%	34	48,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

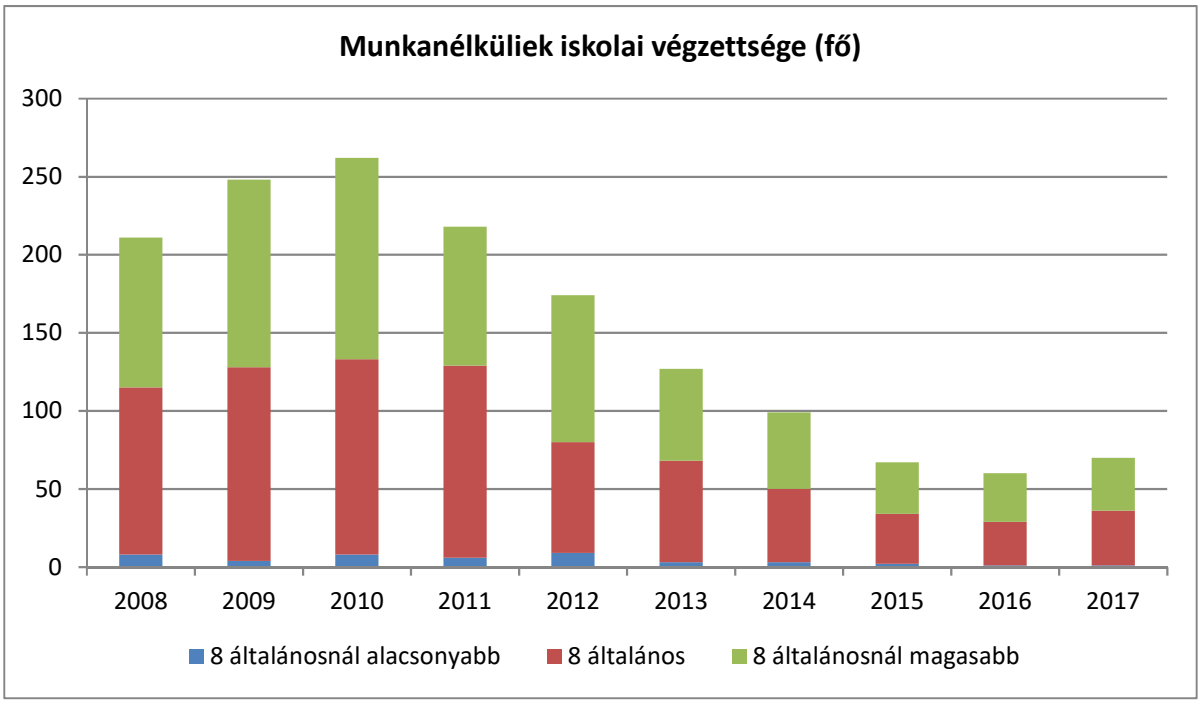

A 3.2.6. tábla számadatait tanulmányozva megállapíthatjuk, hogy az álláskeresők számának csökkenésével csökkent a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma is. Szemben a 8 osztályos végzettséggel, vagy az annál magasabb végzettséggel rendelkezőkkel a nyolc osztálynál kevesebb iskolai végzettséggel rendelkezőknek nem csak a száma, hanem az összes regisztrálthoz viszonyított aránya is lecsökkent 2 % alá. 2016-ban a 60 regisztrált között csak 1 személynek volt 8 osztálynál kevesebb végzettsége, köszönhető ez az utóbbi pár évben megvalósított alapkompetencia képzéseknek.
A táblázat adataiban jól látható az is, hogy ahogy csökkent 2013 óta a 8 osztályos végzettséggel rendelkezők aránya, úgy azzal egyenes arányban nőtt a nyolc osztálynál magasabb végzettséggel rendelkezők aránya. Így 2016-ra a munkanélküliek több mint fele szakmával rendelkezik.
A településünkön is több turnusban képezték a közmunka programban résztvevőket, mely eredményeként a sikeres vizsga után OKJ-s végzettséget szereztek.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2010	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2011	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2012	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2013	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A felnőttoktatásban résztvevőkre vonatkozóan nem rendelkezünk információval.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2010	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2011	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2012	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2013	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

***c)* közfoglalkoztatás**

Önkormányzatunk a Belügyminisztérium koordinálásával a település foglalkoztatottsági szintjét a közmunka-program keretében igyekszik bővíteni. Célunk, hogy minél több hátrányos helyzetű lakos legyen bevonva a programba, ezzel is segítve megélhetésüket. A programban tekintélyes arányban vesznek részt nők, családos munkavállalók és alacsony iskolai végzettségűek. Általános tapasztalat, hogy mind a munkavállalók, mind a település többi lakójának közös megelégedésére folyik a munka, hiszen így a dolgozók és családjuk megélhetése is szilárdabb alapokon áll, emellett a település is profitál jelenlétük által.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *					
Dombegyház Békés megye Mezőkovácsházai járás	2013 év	2014 év	2015 év	2016 év	2017 01-03.hó
Hosszabb időtartalmú közfoglalkoztatás támogatása	19	64	12	45	41
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	14	18	20	20	16
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	67	84	204	125	95
-- Mezőgazdaság	33	63	124	66	46
-- Belvízelvezetés	9	0	16	16	12
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	-	-	17	13	11
-- Bio - és megújuló energiafelhasználás	-	-	-	-	-
-- Belterületi közutak karbantartása	6	3	23	18	14
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	12	1	17	12	11
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	7	16	6	-	-
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	0	-	0	-
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-
Mindösszesen:	100	166	237	189	153
Közfoglalkoztatási mutató	7,10%	11,20%	16,09%	13,98%	11,28%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	117	72	33	28	37
Álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	21	17	21	26	31
Foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	42	20	15	12	11
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	179	109	69	66	79
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	12,74%	7,38%	4,67%	4,86%	5,82%
Közfoglalkoztatási ráta	34,63%	59,46%	77,99%	74,20%	65,97%
Munka-vállaló korúak (15-64 évesek) létszáma	1 405	1 398	1 471	1 352	1 352

Statisztikai definíciók és jogszabály változások

***Információk:**

* A közfoglalkoztatásban részt vevők átlagos állományi létszáma: az adott hónapban közfoglalkoztatásban részt vevők napi létszámainak egyszerű számtani átlaga. Az átlagolást a tényleges létszám alapján kell elvégezni, vagyis minden személyt – a munkaidő hosszától függetlenül – egy-egy egész főnek kell tekinteni.

* A 2015. január 1-jétől a tárgyhónapra vonatkozó adatok a következő hónap 20-ai zárónapján kerülnek számbavételre.

* A közfoglalkoztatottak lakóhelyük települése alapján kerültek besorolásra (járásokba, ill. megyékbe)

(Forrás: kozfoglalkoztatas.kormány.hu)

A regisztrált munkanélküliek (munkahellyel nem rendelkező személyek, akik nincsenek foglalkoztatva közmunkán) száma évről-évre kevesebb, köszönhető ez annak, hogy az önkormányzat a hátrányos helyzetű csoportok - mélyszegénységben élők és a román, nők, valamint a fiatal pályakezdő munkanélküliek- számára biztosítja a közmunkaprogramban való részvételt. A közmunka programban résztvevőket lehetőség szerint a végzettségüknek megfelelő munkaterületen tudják alkalmazni. Vannak, akik adminisztratív teendőket látnak el, a műszaki készségekkel rendelkezők karbantartási, műhely munkákat végzenek, mások pedig a mezőgazdaságban és az állattartásban tevékenykednek. Minden dolgos kéz megbecsült munkaerő. Munkájukra nagy szükség van.

A munkába állás egyik nagy problémája, hogy a munkanélküliek inkább helyben, vagy a térségben szeretnének elhelyezkedni, de a térségben nehéz elhelyezkedni, mert telítődtek a munkahelyek.

A közfoglalkoztatottak a településen három típusú foglalkoztatásban tudnak munkát vállalni, ezek a hosszabb távú (egy évre szóló munkaszerződés) közfoglalkoztatás, az országos közfoglalkoztatási program és a helyi szinten kedvelt járási startmunka mintaprogram. A közfoglalkoztatottak fele jelenleg is Start programban tevékenykedik. Ha megnézzük az utóbbi évek foglalkoztatási adatait, akkor jól látható, hogy a közfoglalkoztatottak döntő többsége a start munkaprogramba volt foglalkoztatva. A létszámokat nézve 2015-ben kimagaslóan sok volt a foglalkoztatás, azóta csökkent a közmunkás létszám, de ez nincs egyenes arányban a regisztrált munkanélküliek számának emelkedésével. Hiszen a regisztrált munkanélküliek száma kisebb arányú növekedést mutat csak, mondhatni állandó létszámú.

A Járási Munkaügyi központ munkatársai tájékoztatása szerint a regisztrált munkanélküliek szám azért nem emelkedett drasztikusan meg, mert a létszámot a tartós munkanélküliek teszik ki, aki évek óta regisztrált munkanélküliek és alkalmi munkavállalók, így nem mutatkozik számuk a közmunkás létszámban, de a foglalkoztatottakében sem. A 2015-ban Start programban közmunkán bent levő személyek többsége talált magának bejelentett munkahelyet a település vonzáskörzetében, miután részt vett az önkormányzat és a munkaügyi központ által indított képzéseken. (makói gumigyár, határvadász, mezőgazdasági szerződéses foglalkoztatott). A szakma megszerzése az egyik feltétele a foglalkoztatásnak, hiszen a munkahelyek a szakképzett munkaerőt keresik. A településen még mindig magas a nyolc osztályos végzettséggel rendelkezők száma, főleg a nők körében. Ezen személyek számára képzéseket kell biztosítani, hogy az aktív korú személyek el tudjanak helyezkedni.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az 1991.évi IV. törvény 25. §- (1) bekezdése szerint álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

a) álláskereső,

b) az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap - a 27. § (1) bekezdésében meghatározott - jogosultsági idővel rendelkezik,

c) munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	1439	24	1,7%
2009	1280	32	2,5%
2010	1410	45	3,2%
2011	1368	5	0,4%
2012	1481	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	1480	21	1,4%
2014	1471	17	1,2%
2015	1453	21	1,4%
2016	1424	26	1,8%
2017	1403	31	2,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

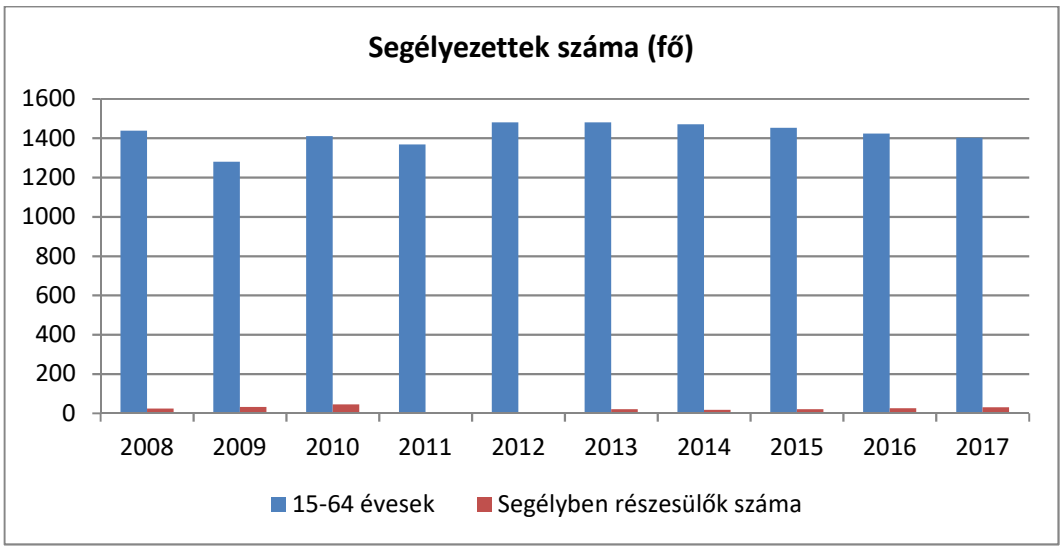

A 3.3.1. táblát nézve megállapítható, hogy az aktív korú lakónépesség és a segélyezettek számának aránya az elmúlt pár évben nem változott jelentős mértékben. Az elmúlt 5 évben folyamatosan emelkedett az arányszám, jelenleg az aktív korú népesség kb. 2 %-át teszi ki a segélyezettek száma.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	187	22	11,8%
2009	201	43	21,4%
2010	202	19	9,4%
2011	218	13	6,0%
2012	174	24	13,8%
2013	127	21	16,5%
2014	99	17	17,2%
2015	67	21	31,3%
2016	60	26	43,3%
2017	79	31	39,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

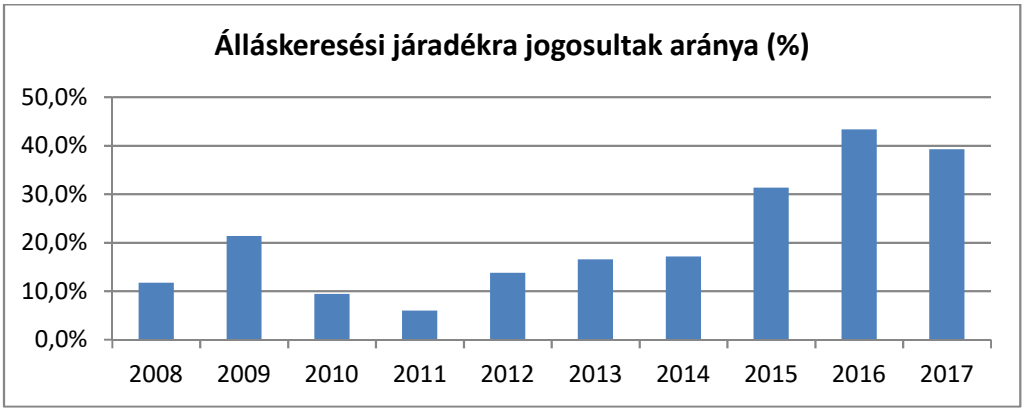

A 3.3.2. tábla adatait nézve megállapítható, hogy nyilvántartott álláskeresők közül 2013 óta megnövekedett számban vannak jelen az álláskeresési járadékra is jogosultak, ebből arra lehet következtetni, hogy a munkanélkülivé válása előtt nagyobb számban foglalkoztatva voltak (2016-ben az összes regisztrált 43,3 %-a, 2017-ban pedig 39,2 %-a vált jogosulttá álláskeresési járadékra a munkája megszűnése után). valamint mivel az álláskeresési járadékra jogosultság feltétele a legalább 356 nap foglalkoztatottság, így megállapítható, hogy a százalékos arány növekedéséből az is következik, hogy a munkavállalók a munkanélkülivé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, munkát végzett.

Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátására jogosult személy részére rendszeres szociális segélyt (2015. március 1-jétől egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást)vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítanak meg.

Jogosultság:
A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak a személynek,

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- vakok személyi járadékában részesül, vagy
- fogyatékossági támogatásban részesül, vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék folyósítási időtartama lejárt, (együtt: álláskeresési támogatás) vagy
- akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a gyermek életkorának betöltése miatt szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat. Nem minősül keresőtevékenységnek, ha a kérelmező, illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.

Ki állapítja meg:
2015. február 28-ig jegyző, 2015. március 1-től a járási hivatal

Forrás:
2015. március 1-től központi költségvetés (2015. február 28-ig a központi költségvetés az ellátás 80%-át vagy 90%-át finanszírozta)

Forma/Összeg:
Az aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg csak egy személy jogosult. Egy családban egyidejűleg két személy abban az esetben jogosult az aktív korúak ellátására, ha az egyik személy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra míg a másik személy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult

1.Rendszeres szociális segély, 2015. március1-jétől egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
2015. március 1-jétől a rendszeres szociális segélyre vonatkozó szabályok megváltoztak. A hatóság 2015. február 28-ig felülvizsgálta a rendszeres szociális segélyre jogosult személyek jogosultságát.
Automatikusan egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást állapítanak meg annak a személynek, aki
- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra válhat jogosulttá az a személy, aki:
- rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
- aki 2018. február 28-ig a települési önkormányzat rendeletében meghatározott családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel részesült rendszeres szociális segélyben,

feltéve, hogy a felülvizsgálat során arról nyilatkozik, hogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak számára előírt együttműködést vállalja.

A jogosultság megállapításának további feltétele, hogy a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át (25.650,- Ft) és a törvényi értékhatárt meghaladó vagyonnal ne rendelkezzenek.
(az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 2015-ben **28.500,- Ft**,)

Ki állapítja meg:
A járási hivatal

Forrás:
2015. március 1-től központi költségvetés

Forma/Összeg:
A rendszeres szociális segély havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér mindenkori kötelező legkisebb nettó összegének 90%-át, 46.662,- forintot.

Ha a rendszeres szociális segélyben részesülő személy családtagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatást (22.800,- Ft) állapítottak meg, a rendszeres szociális segély összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának (46.662,- Ft) és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözetét, azaz 23.862,- forintot.

A családi jövedelemhatár összege a rendszeres szociális segély esetében megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 90%-ának szorzatával. Két felnőtt és egy gyermek esetén a családi jövedelemhatár összege: 25.650 Ft X 2,7 = 69.255,- Ft, két felnőtt és két gyermek esetén 25.650 Ft X 3,5 = 89.775,- Ft.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás bevezetésével (2015. március 1-től) változott a családi jövedelemhatár számítására vonatkozó szabályozás. Ettől az időponttól a családi jövedelemhatár összege a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 92%-ának szorzata.

A rendszeres szociális segély ellátórendszerből történő kivezetésével megszűnik a családsegítés szerepe az aktív korúak ellátásában részesülők együttműködési kötelezettségének biztosításában. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult ellátotti kör részére speciális élethelyzetük miatt nem került előírásra együttműködési kötelezettség. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek pedig az állami foglalkoztatási szervvel kötelesek együttműködni.

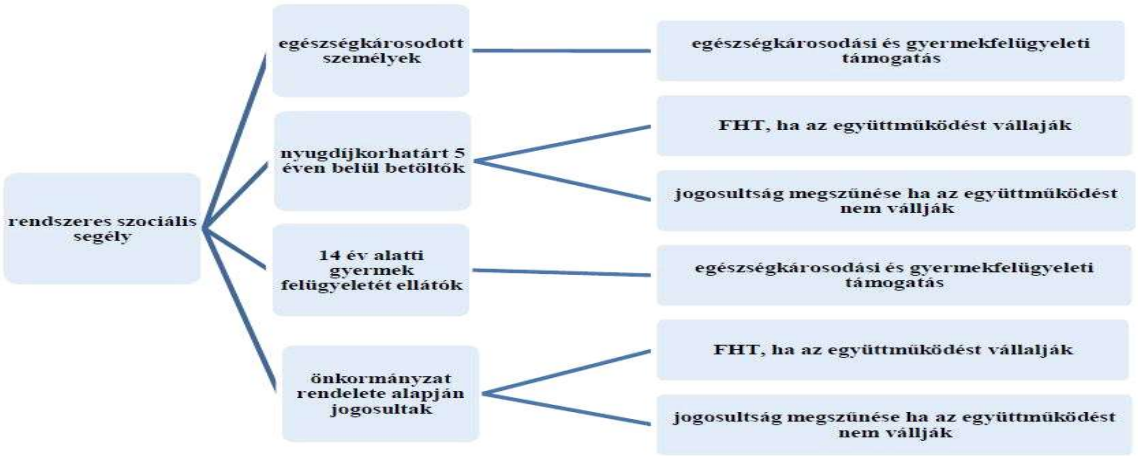

.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	12	0.8	110	58	0	0
2009	8	0.6	56	27	0	0
2010	9	0.6	62	30	0	0
2011	10	0.7	65	30	0	0
2012	23		n.a.	n.a.	0	0
2013	13	0.8	42	33	0	0
2014	14	0.8	20	20	0	0
2015	nincs	0	15	22	0	0
2016	nincs	0	12	20	0	0
2017	nincs	0	11	14	0	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

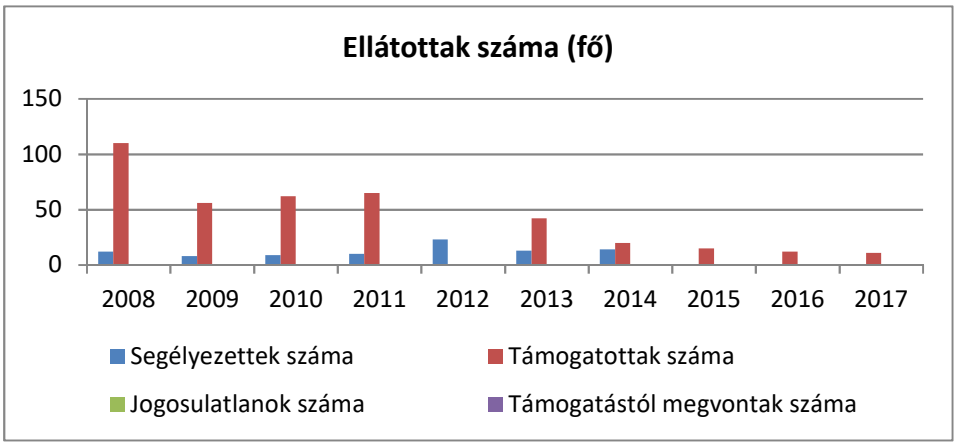

A 3.3.3. táblát elemezve megállapítható, hogy a közmunkaprogram hatékonysága miatt évről-évre csökken a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma. A támogatásban részesülők nagy arányban dolgoznak alkalmi munkásként a mezőgazdaságban, hogy a támogatásuk összegét kiegészítsék.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2009	1085	n.a.	4	0	0	0	0	0
2010	1085	n.a.	4	0	0	0	0	0
2011	1086	n.a.	4	0	0	0	0	0
2012	1028	n.a.	4	0	0	0	0	0
2013	1028	n.a.	4	0	0	0	0	0
2014	1028	n.a.	4	0	0	0	0	0
2015	1028	n.a.	4	0	0	0	0	0
2016	1028	n.a.	4	0	0	0	0	0
2017	1026	n.a.	4	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A 2017. évi statisztikai adatok alapján Dombegyházon 1026 lakás található. Minden lakás rendelkezik tulajdonossal, de egy része lakatlan, a tulajdonos nem telepedett le a településen, vagy elhunyttól örökölte az ingatlant, de nem költözött a településre. Ezeknek a házaknak az általános állapota elég elhanyagolt, az udvarai sokszor gazosak, elhanyagoltak. 2012-ben a határnyitás hírére a romániai magyarok házat vásároltak a településen, így több ház cserélt gazdát, az addig lakatlan ingatlanok egy része lakottá vált, és legnagyobb részük megszépült és megemelkedett az ingatlanok vásárlási értéke.

a) bérlakás-állomány: Dombegyházon az önkormányzat tulajdonában 4 bérlakás van.
b) szociális lakhatásra nincs lehetőség
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs a településen

***d)* lakhatást segítő támogatások**

<u>Lakásfenntartási támogatás</u>
2015. március 1-jétől az ellátás megállapítására nincs lehetőség

A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.
Lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehetett benyújtani

<u>Adósságkezelési szolgáltatás</u>
2015. március 1-jétől az ellátás megállapítására nincs lehetőség

Az adósságkezelési szolgáltatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik részére 2015. március 1. előtt került megállapításra az adósságkezelési szolgáltatás, a szolgáltatást a korábbi szabályok alapján kell nyújtani.
Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek számára.

Települési támogatás

Jogosultság:
2015. március 1-jétől a képviselő-testület a Szociális törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt.

A települési támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik.

Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen
- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Továbbá a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Ki állapítja meg:
A települési önkormányzat képviselő-testülete

Forrás:
Az önkormányzat költségvetése. A helyi szociális feladatok ellátására a központi költségvetésben támogatás biztosított azon önkormányzatok számára, amelyek esetében az egy főre jutó adóerő-képesség nem haladja meg a 32.000 Ft-ot.

Forma/Összeg:
Önkormányzati rendeletében meghatározott formában kerül biztosításra

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	169	0
2009	169	0
2010	169	0
2011	243	0
2012	264	0
2013	252	0
2014	195	0
2015	171	0
2016	144	0
2017	117	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

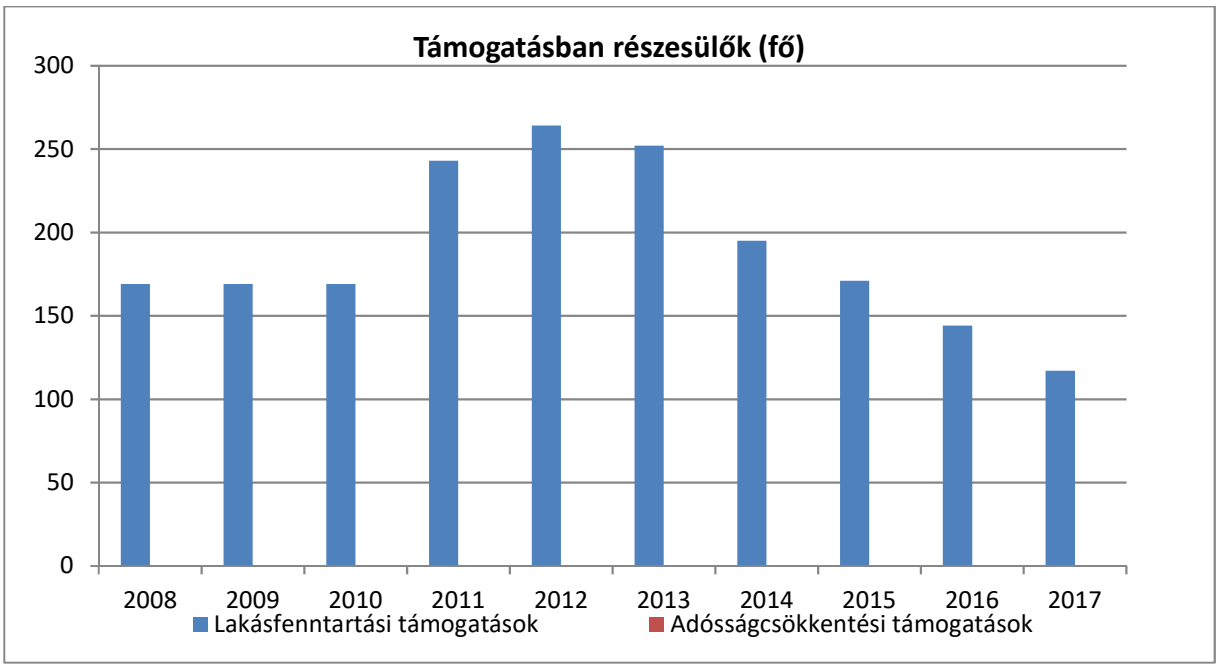

A településen a szociálisan rászoruló személyek részére 2015 március 1-éig lakásfenntartási támogatási rendszer működött, amely több család számára nyújtott anyagi segítséget a lakhatással összefüggő kiadásaik enyhítésére. Jelenleg a települési támogatás részeként lehet lakhatási kiadásra anyagi támogatást igényelni. A támogatásban részesítettek száma 2013 óta folyamatosan csökken.

Önkormányzatunknál adósságcsökkentési támogatási rendszer nem működött korábban sem, és jelenleg sem.

***f)* eladósodottság**

Dombegyházon a település lakóinak jelentős része él kevés jövedelemből, főként szociális ellátásokból. A családok a téli tüzelési időszakban gyakran jelentős közüzemi tartozást halmoznak fel. Ennek elkerülésére több családnál került felszerelésre előre fizetős közmű, mely egyrészt takarékosságra serkenti a fogyasztót, másrészt a normál számlázott díjnál kedvezményesebben jut a szolgáltatáshoz. A fiatalok nem rendelkeznek hasznos ismeretekkel a házi gazdaságokról, így nem tudják a saját maguk által is megtermelhető ételeket hasznosítani. Szükség lenne hasznos tanácsokkal ellátni a fiatalokat, hogy megműveljék a házkörüli területet, állatot tenyésszenek, mint régen az elődök. Az élő idős korosztály sokszor felemlegeti a bezzeg az én időmben, minden más volt mondatot, és ebből a tudásból tudnánk meríteni ismeretet, addig, amíg élnek még ezek az emberek. Így az idősek is a település hasznos tagjának érzik majd magukat.

***g)* lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása**

Külterületen elhelyezkedő lakások jellemzően nincsenek a településen, a Nyéki majornak nevezett rész kivételével. A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetősége minden lakos részére biztosítva van. A településen néhány utca kivételével minden út szilárd burkolattal rendelkezik, a járdahálózat több helyen felújítást igényel. Kerékpárút is található a településen, amely végig fut mindkét főutcán. A közösségi közlekedést a DAKK Zrt. bonyolítja le, a vasúti közlekedés Lökösháza településről történik.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Dombegyházon nincs elkülönített telep, szegregátum.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

***a)* az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés**

Dombegyházon az egészségügyi alapellátás feltételei biztosítottak. A szociális alapszolgáltatás keretében étezteté, házi segítségnyújtás, családsegítés és időskorúak bentlakásos otthona működik, melyet a Gondozási Központ lát el. A Család -és Gyermekjóléti Szolgálat, a Védőnői Szolgálat és a Fogorvosi Szolgálat a Gondozási Központhoz integrálva, telephelyeként működnek. A nagyközségben 2 fő háziorvos vállalkozásban végzi tevékenységét. Ők látják el a településen élő teljes lakosságot, külön gyermekorvos nem praktizál.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	2	0	0
2009	2	0	0
2010	2	0	0
2011	2	0	0
2012	2	0	0
2013	2	0	0
2014	2	0	0
2015	2	0	0
2016	2	0	0
2017	2	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	130
2009	136
2010	129
2011	132
2012	135
2013	104
2014	91
2015	87
2016	76
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

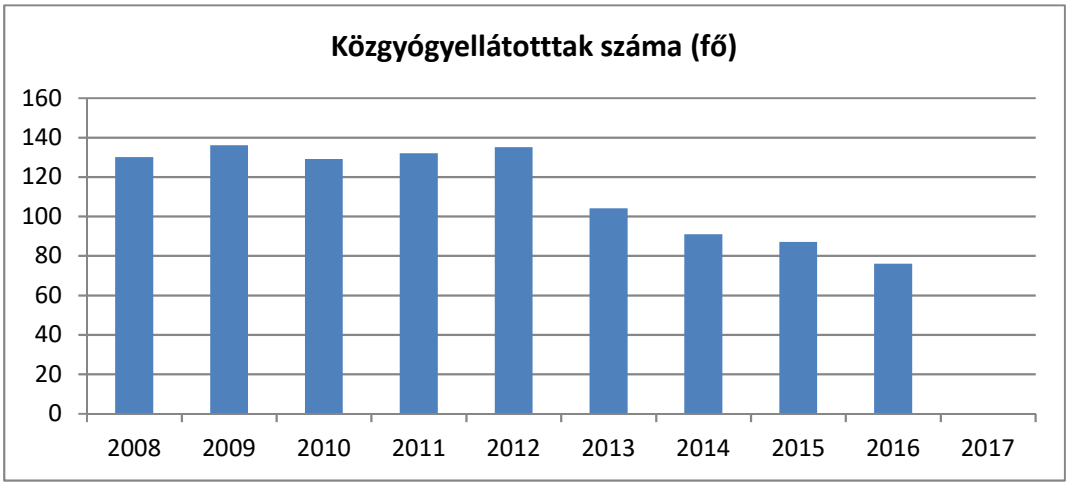

Közgyógyellátás

(Az egyéni havi gyógyszerkeret 2017-ben legfeljebb havi **12.000,- Ft**, az eseti keret évi **6.000,- Ft)**

a)Alanyi jogon jogosult az ellátásra: az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú; az aktív korúak ellátásában részesülő egészségkárosodott személy; a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott; a központi szociális segélyben részesülő; a rokkantsági járadékos, továbbá az a személy, aki

- rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
- rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy
- öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült 30%-os egészségi állapotára, vagy I.II. csoportú rokkantságára tekintettel,
- az aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

b)Normatív alapon jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek az egészségbiztosítási pénztár által elismert térítési díja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja (2.850,- Ft), feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (**28.500,- Ft**), egyedül élő esetén 150%-át (**42.750,- Ft**

Ki állapítja meg:

Járási hivatal

Forma/Összeg:

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

* egyes gyógyszerekre, gyógyszerkerete erejéig
* gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre (ideértve a javítás költségeit is), valamint

az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

2015. március 1-jétől a közgyógyellátás méltányosságból történő megállapítására nincs lehetőség.

Az önkormányzatok a ***települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.***

A 3.6.2.számú táblázat adatai azt mutatják, hogy évek óta csökken a közgyógyellátási igazolványra jogosultak száma a településen.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	23
2009	24
2010	19
2011	22
2012	16
2013	18
2014	19
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

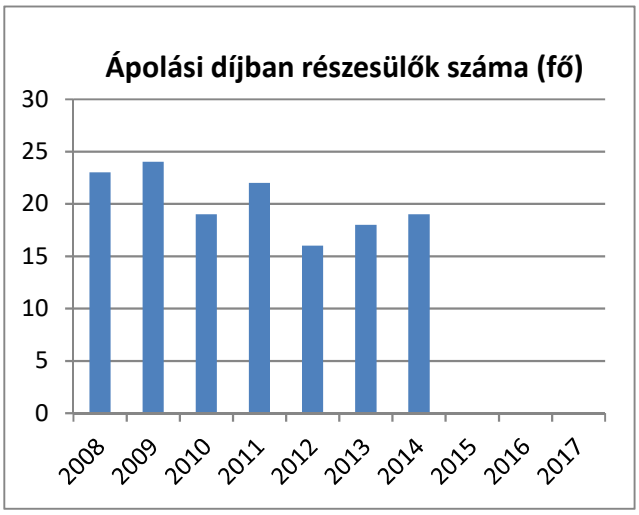

Ápolási díj
Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személyek otthoni ápolását vállaló nagykorú hozzátartozó ellátása.
Alapösszegben nyújtott ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha az ápolt önmaga ellátására képtelen, állandó felügyeletre, gondozásra szoruló
- súlyosan fogyatékos, ill.
- 18 év alatti tartósan beteg.

Emelt összegű ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha súlyosan fogyatékos, fokozott ápolást igénylő hozzátartozót ápol, és a fokozott ápolási igényt a járási hivatal felkérésére a szakértő igazolja
Kiemelt ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó, aki
- a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerinti „**E"** minősítési kategóriába sorolt(akinek egészségi állapota 1-30% között van és önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes) hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy
- olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegségre vagy fogyatékosságra tekintettel folyósítják.

2015. március 1-jétől az ápolási díj méltányosságból történő megállapítására nincs lehetőség. A települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére.
Ki állapítja meg:
Járási hivatal

Forma/Összeg:
A súlyosan fogyatékos, valamint a 18. életévét be nem töltött tartósan beteg személyek ápolása esetén az ápolási díj összege azonosaz éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszeggel (**31.000,- Ft**).
A fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy ápolása esetén az ápolási díj az éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 150 százaléka **(46.500,- Ft).**
A kiemelt ápolási díj összege a költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 180%-a, **55.800,- Ft**.
Időtartama szolgálati időre jogosít, mivel **10** százalék nyugdíjjárulék levonásra kerül.
Amennyiben a jogosult rendszeres pénzellátásban részesül, az ápolási díj összege a fenti összegek és a rendszeres pénzellátás összegének különbözete.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Dombegyházon a népegészségügyi és a koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a település méretéből adódóan csak részben biztosított. A háziorvosi és a védőnői szolgálat prevenciós tevékenységet is végez, a fogorvos iskolafogászati szűrést és kezelést is végez.

***c)* közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése**

A közétkeztetés önkormányzati fenntartásban működik, ahol biztosítják az egészséges étkezéshez való hozzáférés lehetőségét. Az alapanyagok egy része a Start-program keretén belül megtermelt élelmiszerekből áll. Ez a tény amellett, hogy ismert eredetű, egészséges termékek felhasználását jelenti, a helybeli foglalkoztatást és ezen belül az esélyegyenlőség fokozott érvényesülését is hivatott előmozdítani.

d) sportprogramokhoz való hozzáférés

Dombegyházon sportpálya és az iskolában tornaterem is található, amelyek a település minden lakója előtt nyitva állnak. Gyermekeink az országos sportversenyeken sokszor kiváló eredményeket érnek el, példás az utánpótlás nevelés. A nagyközségben futballszakosztály is működik, megye III. osztályban játszanak. A Dombegyházi Civil Egyesület sikeres pályázatának eredményeként a fiatalok konditermet is használhatnak.

e) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést elsősorban a Gondozási Központ hivatott elősegíteni. Ezek az intézmények átfogó módon nyújtanak segítséget a lakosság azt igénylő részének.

f) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs tudomásunk arról, hogy Dombegyházon hátrányos megkülönböztetést alkalmaznának, vagy megsértenék az egyenlő bánásmód követelményét.

g) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Erre vonatkozóan adatokkal nem rendelkezünk.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

***a)* közösségi élet színterei, fórumai**

Ebbe a kategóriába tartoznak különösen a különböző önkormányzati intézmények, a civil szervezetek, az egyházi szervezetek és természetesen a munkahelyek. A közösségi élet egyik legfontosabb színtere a Dombegyházi Közművelődési Intézmény-IKSZT, amely a legszélesebb körben nyújt segítséget a lakosságnak a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltésére. A könyvtári rész több ezer kötetet számol, emellett több terminálon lehet kapcsolódni a világhálóhoz. Az IKSZT rendszeres bonyolít le különböző ismeretterjesztő és szórakoztató programokat.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen nem jellemző az etnikai konfliktusok jelenléte.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A területen nagy szerepet játszik a Dombegyházi Civil Egyesület, amely mintegy erős szervezetként fogja át a legkülönbözőbb érdeklődési körű helyi lakosokat, helyi klubokat. Közreműködik rendezvények lebonyolításában és a legkülönfélébb karitatív tevékenységekben. A polgárőrség tagjai minden évben karitatív napot tartanak , ahol a megfőzött egytálételt a településen lakó idősek és a rendezvényen részt vevők részére ingyen juttatja. Ezen eseményen lehetőség van a Vöröskereszttől származó használtruha adományból is vételezni.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat várójában kihelyezett adományládából egész évben bárki ingyen válogathat.

A vidék egyik legjelentősebb kihívása az elöregedés és a fiatalok elvándorlása. A felmérése szerint kivétel nélkül minden fejlett államban, különösképp Nyugat-Európában, veszélyesen csökkent a fiatal lakosság száma a vidéki népességen belül. Az élhető vidék megteremtésében rendkívül fontos szerepet játszanak a helyi szervezetek és közösségek, illetve hozzájárulnak a fiatalok helyben tartásához.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Dombegyházon nem működik roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
pénzgazdálkodási hiányok, hitelek miatti eladósodás kockázata	adósságrendezési tanácsadás
a településen sok a munkanélküli személy, aki helyben keres munkalehetőséget	a munkanélküliek foglalkoztatása
a fiatalok nem rendelkeznek hasznos ismeretekkel a házi gazdaságokról	helyi gazdaságok kiépítése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	1093	1041	2134	51%	49%
0-2 évesek			42		
0-14 éves	125	129	254	49%	51%
15-17 éves	13	25	38	34%	66%
18-59 éves	559	611	1170	48%	52%
60-64 éves	91	95	186	49%	51%
65 év feletti	305	181	486	63%	37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve, ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri. Ha az állandó népesség táblázatot áttanulmányozzuk, akkor megállapíthatjuk, hogy a település összlakosságának csak a 15,5 százalékát teszi ki a gyermekkorú lakosság száma. Az össznépesség 1,9 százalékát teszi ki a 0-2 éves korosztály, ami azért aggasztó adat, mert az inaktív 65 év feletti népesség a lakosság számához viszonyítva magas, 22,7 %. Az össznépesség 1/5 része inaktív 65 éves korosztályú. A település megmaradásának egyik feltétele a gyermekek születésszámának növelése a település megtartó erejének az erősítése. A hátrányos térségben levő települések fennmaradásának egyik alap feltétele az, hogy a lakosait a településen tudja tartani, biztosítva számukra a megélhetés és a biztos jövő feltételét.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: Olyan- a gyermeke vagy más személy által tanúsított-magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A veszélyeztetettség mértékétől függően a helyi gyermekjóléti szolgáltató családgondozás keretében gondozza a gyermeket, vagy fokozott veszélyeztetés esetén a gyermek védelembevételére tesz javaslatot. Ekkor már a szülő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével nem tudja megszüntetni, vagy nem akarja, de feltételezhető, hogy segítséggel, a gyermek fejlődése a családi környezetben is biztosítható, a Járási Gyámhivatal gyámügyi munkatársa a gyermeket védelembe veszi, kirendel mellé egy esetmenedzsert. A gyermekjóléti szolgáltatás a segítő tevékenységét a 1997. évi XXXI. gyermekvédelmi törvény és annak végrehajtási rendeletei alapján látja el a szolgálat.

Ezeket a feladatokat a gyermekjóléti szolgálat az 55/2015. (XI.30.) EMMI rendelet alapján szociális segítő munkával, szolgáltatási, szervezési tevékenységgel látja el. A gyermekjóléti szolgáltatás kiterjed a településen élő valamennyi gyermekre és fiatalkorúra. A gyermekjóléti ellátás egy alapellátási tevékenység és a törvényben meghatározott fokozatosság elvét biztosítja. Preventív tevékenység, mely a hatósági intézkedéseket előzi meg.

A Gyvt. 39. § szerint „a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését."

Az 1997. évi XXXI. számú gyermekvédelmi törvény a családok többirányú támogatását biztosítja. A többirányú támogatást főként a segítő- és jelzőrendszer megalakításával és a velük való folyamatos együttműködés fenntartásával gondolja megvalósítania a törvény. Fő elv, hogy gyermeket családból kiemelni csak abban az esetben lehet, ha a többoldalú támogatás ellenére sem szüntethetők meg a veszélyeztető körülmények és azok megléte veszélyezteti a gyermek testi, lelki fejlődését. A szolgálat a Dombegyház településen élő 18 éven aluliakkal kapcsolatos szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat látja el.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	12	1	40
2009	9	0	44
2010	11	2	48
2011	9	4	51
2012	11	0	40
2013	23	13	51
2014	7	2	36
2015	6	0	38
2016	1	1	35
2017	1	0	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 2016. január elsején hatályba lépett törvényi változások több területen is kihívások elé állították a szociális alapellátást végző intézményeket. A család és gyermekjóléti központok létrejöttével a hatóság-közeli intézkedéseket (védelembe vétel, családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás) szükségessé tevő ügyek esetében a szakmai tevékenységek megszervezését, koordinálását a járás székhelyén működő központok esetmenedzserei végzik. A család és gyermekjóléti szolgálat az esetmenedzserek által írt gondozási, nevelési tervből részfeladatokat valósít meg, valamint közös családlátogatás keretében látogatja az esetmenedzserrel a családokat.

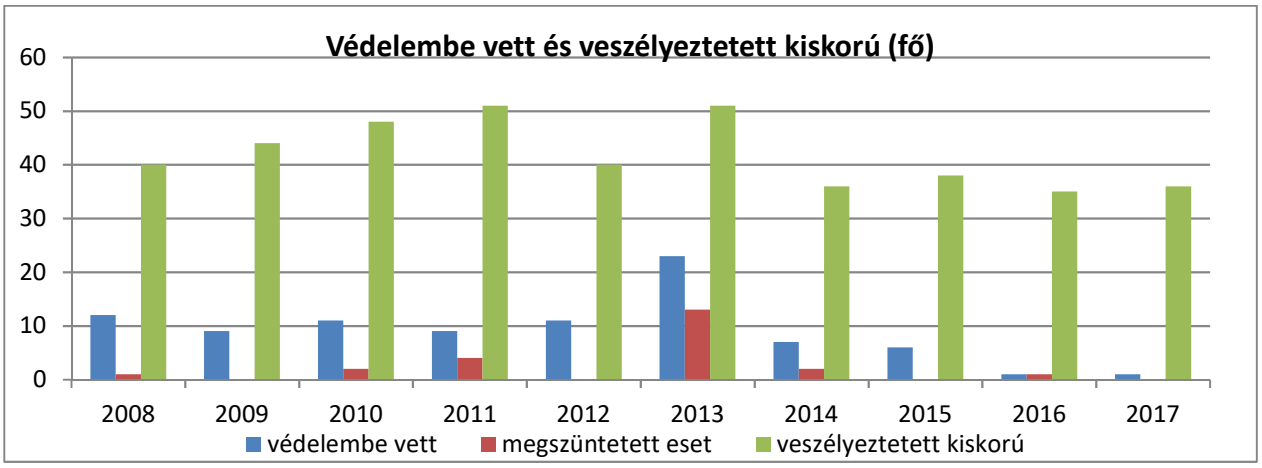

Ha a 4.4.1. táblázatot megnézzük, akkor megállapítható, hogy a védelembe vett gyermekek száma jelentősen lecsökkent az 2016-ra. Jelenleg 3 gyermek áll védelem alatt, két családból. A védelembe vett gyermekeket mind a családsegítő, mind a Humán Szolgáltató Központ szakembere gondozó, így biztosítva a több felöli támogatás biztosítását. A védelembe vett gyermek számára kötelezően elvégzendő feladatok kerülnek megfogalmazásra és a gyámhivatal ellenőrzi azok végrehajtását, a családok segítőkkel velő együttműködésének megvalósulását.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	185	2	0	0	1
2009	103	1	0	0	8
2010	195	2	0	0	17
2011	208	2	0	0	60
2012	183	2	0	0	10
2013	179	2	0	0	0
2014	158	1	0	0	0
2015	140	1	0	0	0
2016	131	0	0	0	0
2017	127	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

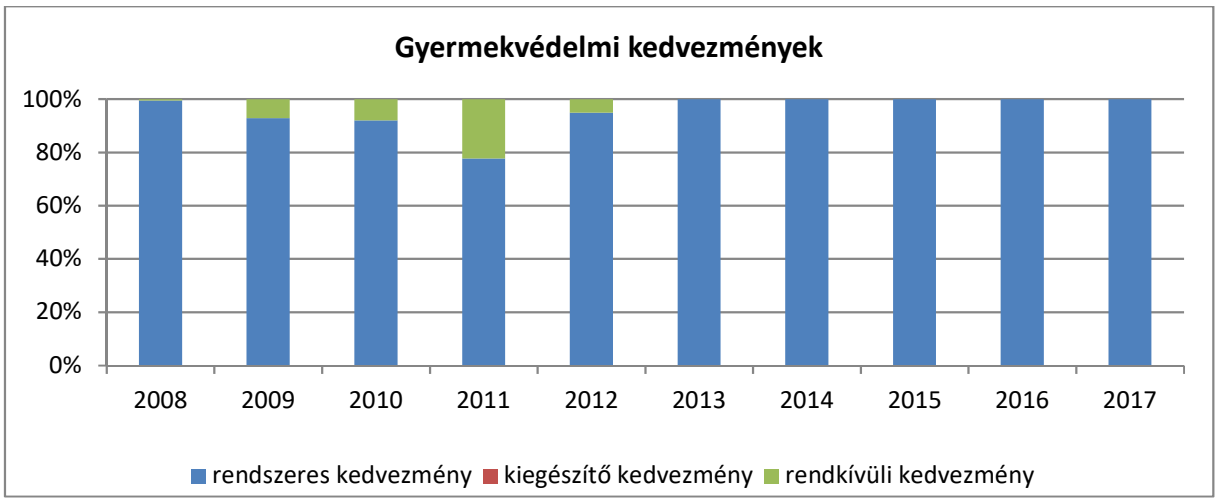

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult
a) az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, és - ha a törvényben foglalt feltételeknek megfelel - a szünidei gyermekétkeztetésnek,
b) a természetbeni támogatásnak (A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.),
c) a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg
a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 140%-át,
- ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
- ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek (a nagykorúvá vált gyermek:
- középfokú nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy
- felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be; és
a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.);
b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben,
feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a gyermekvédelmi törvényben meghatározott értéket.

A 4.1.2. számú tábla elemzésekor megállapítható, hogy 2011 óta folyamatosan csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma, de 0-18 éves korosztály (375 Fő) 33,8 %-a még mindig gyermekvédelmi kedvezményre jogosult a csökkenés ellenére is. A településen az aktív korú korosztály egy jelentős része közmunkaprogram keretében foglalkoztatott, ami szoros összefüggésben van a gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számával. A gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek szülei többségében közmunkaprogram keretében foglalkoztatottak, vagy munkanélküliek.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	41	104	12	145	14	160
2009	38	97	10	149	7	150
2010	40	112	5	147	23	170
2011	39	109	5	139	33	200
2012	35	111	5	138	32	175
2013	41	112	6	129	30	121
2014	23	116	7	135	31	104
2015	58	102	4	109	18	89
2016	58	92	6	98	n.a.	72
2017	54	64	14	n.a	n.a.	47

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatok

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	41	104	12	145	14	160
2009	38	97	10	149	7	150
2010	40	112	5	147	23	170
2011	39	109	5	139	33	200
2012	35	111	5	138	32	175
2013	41	112	6	129	30	121
2014	23	116	7	135	31	104
2015	58	102	4	109	18	89
2016	58	92	6	98	n.a.	72
2017	54	64	14	n.a	n.a.	47

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatok

A kedvezményes óvodai és iskolai juttatások címet viselő táblázatból láthatjuk, hogy 10 évre visszamenően az óvodás és iskolás korosztály milyen számban részesült a törvény adta lehetőség szerint támogatásokban az ellátások igénybevételéhez. Ezek a támogatások többségében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsághoz köthető.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság alapján természetben nyújtott támogatások:

- évente két alkalommal Erzsébet-utalvány formájában: készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható;
- általános iskolás gyermekek esetében ingyenes tankönyv és étkezés;
- középiskolás gyermekeknél ingyenes tankönyv és 50 % étkezési hozzájárulás;
- felsőoktatásba való jelentkezésnél többletpontok.

A számadatokat áttekintve elmondhatjuk, hogy a településen lakó gyermekek nagy százalékban részesülnek kedvezményes ellátásokban, ami tükrözi a gyermekkorú lakosság szociális helyzetét és ez indokolja a gyermekekre való fokozott figyelmet, a szociális hátrányokból adódó problémák megoldását, hátrányok enyhítését és a prevencióra való törekvést.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A fenti táblázatot tanulmányozva látható, hogy a kedvezményes ellátásokban részesülők száma nagyon magas, a gyermekkorú lakónépesség számához viszonyítva. Az iskolában tanuló gyermekek közel 85 %-a részesül valamilyen szociális alapon juttatott kedvezményben.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Nincsenek erre vonatkozó adatok.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen nincs szegregátum, telepszerű lakókörnyezet.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos helyzet meghatározása

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek (fiatal felnőtt), aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba-fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba-fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggelrendelkezik,

b) a szülő vagy a családba-fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba-fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szociális törvény. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményigénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartottszemély,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzet meghatározása

Halmozottan hátrányos helyzetűaz a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az fenti a)–c) pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll, vagy

d) a nevelésbe vett gyermek,

e) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása

A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra (egy évre) – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek (fiatal felnőtt) hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A jogosultság időtartama

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a fentebb meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni,

valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg (egy évre).
A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítására irányuló kérelmet az erre rendszeresített kérelemnyomtatvánnyal kell kezdeményezni. Jogszabályban került meghatározásra, hogy a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet feltételeinek meglétét miként lehet megállapítani.

Dombegyház településen 2017 decemberi adatok alapján 47 gyermek hátrányos helyzetű, 19 gyermek pedig halmozottan hátrányos helyzetű. A szociális szünidei étkezetés igénybevételének egyik feltétele a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény mellett a hátrányos helyzet fennállása is, ami a szünidei étkeztetők számának nagyarányú csökkenéséhez is vezetett, mivel a hátrányos helyzet megállapításának kritériumai évről évre változtak, szigorodtak, így az évenkénti felülvizsgálatok során a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok jelentős része nem kapta meg a hátrányos helyzetű státuszt, ami miatt elesett a szociális támogatások egy részétől.

A településen fogyatékossággal élő gyermekekre vonatkozóan nem rendelkezünk számadatokkal.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	1	63
2009	1	60
2010	1	57
2011	1	52
2012	1	51
2013	1	49
2014	1	49
2015	1	48
2016	1	45
2017	1	44

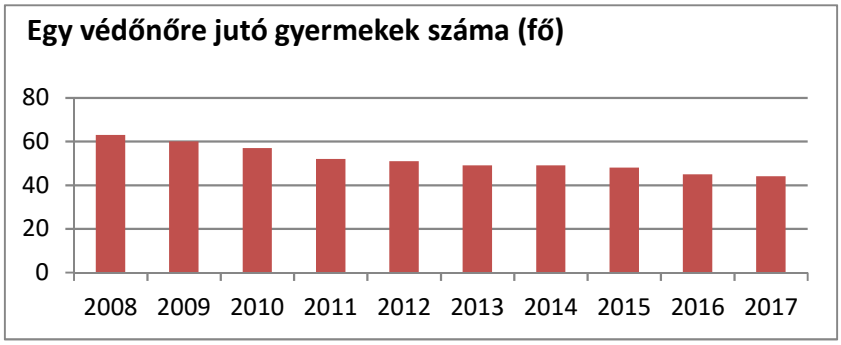

A településen található védőnői szolgálat, egy védőnő látja el a gyermekeket érintő gondozási feladatot. A szolgáltatás minden, a korcsoportba tartozó gyermek számára ingyenesen elérhető. A területi védőnő feladatait a 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet a területi védőnői ellátásról szabályozza.
A rendelet szerint védőnői feladat a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a gyermekeket érintő preventív egészségügyi feladatok ellátása.
A településen dolgozó védőnő már 40 éve végzi tevékenységét, a településen élők ismerik és elismerik munkáját. A védőnőre jutó gyermekek száma évről-évre csökken, ami összhangba van az alacsony születési

számmal is. Évről-évre egyre kevesebb gyermek születik a településen, ami előrevetíti a település lakosságának fogyását is.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

év	**Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma**	**Háziorvos által ellátott dombegyházi személyek száma**
2008	0	2064
2009	0	2048
2010	0	1980
2011	0	1943
2012	0	2144
2013	0	2160
2014	0	2153
2015	0	2141
2016	0	2010
2017	0	2131

Dombegyházon nem működik külön gyermekorvosi praxis. A település lakosainak, valamint a településen élő gyermekek ellátását a két háziorvos biztosítja.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-3 éves korosztály fejlődésének nyomon követése elsődleges a védőnő feladata. A védőnő végigköveti a gyermek fejlődését a megfogantatástól. Az megszületett gyermekek fejlődését havonta státuszvizsgálatok keretében ellenőrzi és a fejlődési paraméterektől való eltérések esetében konzultál körzeti orvossal az esetleges vizsgálatok, preventív tevékenységek elvégzését illetően. Már ezen vizsgálatok során is megállapíthatók olyan rendellenességek, amelyek korai fejlesztésre adhatnak okot.

Korai fejlesztésre azoknak a gyerekeknek van szükségük, akiknek fejlődése eltér a vele azonos korúakétól. A szakemberek a hátrányok leküzdésére egy tervszerűen felépített fejlesztő programot állítanak össze, amely magában foglalja a családnak nyújtandó segítséget is. A programban szerepel gyógypedagógia fejlesztés, tanácsadás és terápiás szolgáltatás is. Ezek összeállításakor minden esetben figyelembe veszik a gyerek állapotát és a család körülményeit. A korai fejlesztés az óvodában folytatódik, ahol a 3-6 éves korosztály számára kulcskompetenciákat fejlesztő programokat alkalmaznak, valamint az integrált nevelés keretében nagy gondot fordítanak a hátrányos helyzetű gyermekek szocializációs felzárkóztatására.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyerekjóléti alapellátást a településen a család-és gyermekjóléti Szolgálat biztosítja. A szolgálat feladatait a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, többször módosított 1993. évi III. törvény és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, többszörösen módosított 1997. évi XXXI. törvény, valamint a fentiek végrehajtási rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló, többször módosított 1/2000. (1. 7.) SZCSM rendelet és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet határozza meg.

A szolgáltatás célja, szakmai feladatai:

A szolgáltatást a település lakosai vehetik igénybe, térítési díj nélkül. A szolgálat a szociális, életvezetési és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, valamint krízishelyzetbe került egyének és családok számára nyújt segítő szolgáltatást.

Célja az egyének és családok életvezetési képességének megőrzés, fejlesztése, a problémák kialakulásának megelőzése, kiváltó okok feltárása, krízishelyzetek kezelése, kialakult problémák megoldásának elősegítése a szociális munka eszközeinek segítségével.

e) gyermekvédelem

A Gyvt. 39. § szerint „a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését."

Ezeket a feladatokat a gyermekjóléti szolgálat az 55/2015. (XI.30.) EMMI rendelet alapján szociális segítő munkával, szolgáltatási, szervezési tevékenységgel látja el. A településen működik család –és gyermekjóléti szolgálat, mely fontos szerepet tölt be a település életében, hiszen alapvető tagja a gyermekvédelmi intézményrendszernek és preventív feladatokat lát el.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Nem releváns.

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	**családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma**	**családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma**
2008-2017	nincs ilyen a településen	nincs ilyen a településen

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Mind az iskola, mind az óvoda nagy gondot fordít a gyermekek egészségfejlesztésére, biztosítják a napi mozgásigényt a gyermekek számára. Az iskolában a kötelező testnevelési órákon kívül van lehetőség tömegsport tevékenységben is részt venni. Az iskolánk tanulói sikeresen vesznek részt sportversenyeken és ott dobogós helyezést érnek el. A sportos, egészséges életre nevelés egyik fő szempont a nevelési munkában. Az iskola és az óvoda is biztosítja a gyermekek számára a szabadidős programokhoz való hozzáférést.

A Dombegyházi Közoktatási Intézmény-IKSZT is szervez szabadidős programokat a gyermekek számára az iskolai időben és a tanszünetekben is.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A 4.1.3. számú táblázat elemzésekor elemeztük a kedvezményes étkeztetésre jogosultak körét.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Az egyenlő bánásmód elve egységesen érvényes minden dombegyházi lakosra vonatkozóan. Nem érkezett hátrányos diszkriminációra vonatkozó jelzés a hivatalba.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A szociális hátrányok enyhítésére a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai egész évben biztosítják az ingyen elvihető ruhaadományt, valamint a karácsonyi ünnepekre a hátrányos helyzetű családok számára a játékcsomagot.

A polgárőrség minden évben megrendezi karitatív rendezvényét, amely során nagy mennyiségű ételt főznek, melyből juttatnak a település lakosainak ingyen Valamint a mezőkovácsházai Vöröskereszttel együttműködve biztosítják a rendezvényre a bálás ruhát, mely szintén ingyen elvihető.

A Dombegyházi Civil Egyesület is több sikeres pályázatának köszönhetően a helyi rendezvényeken biztosít a helyi lakosoknak ingyen hozzáférhető szűréseket, egészségmegőrző programokat, gyermekprogramokat.

Az Iskolai és óvodai alapítványok is a befolyó bevételükből az iskola és az óvoda fejlesztésére, programok megvalósítására, gyermekek támogatására fordítanak hangsúlyt.

Elmondható, hogy a településen nagyon aktív a közösségi élet, sok Alapítvány, Egyesület működik sikeresen.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	1	5	0	5
2011	1	5	0	5
2012	1	5	0	5
2013	1	5	0	5
2014	1	5	0	5
2015	1	5	1	5
2016	1	5	1	5
2017	1	5	1	5

A bölcsődés korú gyermekek a koruknál és a szükségleteiknél fogva különleges figyelmet igénylő gyermekek. Dombegyház településen 2017-ben 5 kisgyermek számára volt biztosítva a bölcsődei férőhely, ami nem sok ugyan, de elősegítette a nők munka világába való visszakerülését. 2018-ban a törvényi változásoknak köszönhetően nincs lehetőség a bölcsődei nevelésre, pedig nagy szükség lenne rá. A bölcsődei nevelés a hátrányokkal küzdő kisgyermekeknél hivatott a szocializációs hátrányokat enyhíteni, mint egy speciális korai fejlesztés.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Amikor a kiemelt figyelem, vagy a különleges bánásmód fogalmát meghalljuk, általában az átlagtól negatív irányban eltérő gyermekek jutnak eszünkbe, akikkel valami baj van. Vagy ha nem is valódi baj, de problémás a beillesztésük (pl. más nemzetiségű, magyarul nem beszélő gyermekek). Pedig különleges bánásmódot igényelnek a tehetséges gyermekek is.

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4. §-a a következőképpen fogalmaz:
„13. kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

A településen helyben biztosítjuk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelését, oktatását. Az iskola és az óvoda is integrált oktatást, nevelést biztosító intézmény, amely a településen élő valamennyi gyermek számára biztosítja az esélyegyenlőséget, és az egyenlő bánásmódot. A nevelő és oktató munkájuk eszerint szervezik. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a szakértői véleményben foglaltak alapján heti 3-szor 20 perces időtartamban, egyéni fejlesztési tervek szerint gyógypedagógus vezetésével zajlik.

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	n.a.	3	71	1	64	0
2009	n.a.	3	71	1	68	0
2010	n.a.	3	71	1	62	0
2011	53	3	71	1	55	0
2012	54	3	71	1	53	0
2013	53	3	71	1	48	0
2014	51	3	71	1	46	0
2015	57	3	71	1	59	0
2016	65	3	71	1	63	0
2017	52	3	71	1	63	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvoda köznevelési szerződés alapján három település (Dombegyház, Kisdombegyház, Magyardombegyház,) óvodás korú gyermekeinek ellátását végzi. Az ellátási területen lakó, más településekről bejáró gyermekekkel együtt közel 90 %-os kihasználtsággal működik.

b) a köznevelséhez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	63	
Óvodai csoportok száma	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	06-tól 17-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	08. 01.től 08. 31-ig	
Személyi feltételek	**Fő**	**Hiányzó létszám**
Óvodapedagógusok száma	6	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gondozónő	4	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodában az integrált nevelés megvalósításához biztosítva van a gyógypedagógus, aki a fejlesztő foglalkozásokat végzi. A településen egy óvoda és egy iskola működik, mindkét intézménybe három település (Dombegyház, Kisdombegyház, Magyardombegyház) gyermekei járnak. Az óvodában biztosítva van a logopédiai fejlesztés is. Iskolapszichológus sajnos nincs a településen, de nagy igény lenne a munkájára a nevelési folyamat tervezésében.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	88	94	182	116	63,7%
2011/2012	85	86	171	110	64,3%
2012/2013	84	86	170	112	65,9%
2013/2014	91	78	169	25	14,8%
2014/2015	86	74	160	26	16,3%
2015/2016	74	81	155	58	37,4%
2016/2017	68	81	149	72	48,3%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ha a 4.4.7. számú táblázat adatait megnézzük, akkor már a tanulói számadatokból is látható a településen lakó gyermekek számának csökkenése az alsó tagozatos tanulók között. A településen lévő gyermeklétszám csökkenés a tanulók létszámának csökkenésével egyenes arányos. Az egyre csökkenő gyermeklétszám nagy problémát jelent a települési iskolák számára, sok esetben a fennmaradásuk függ tőle.

Ha megnézzük a 4.4.12. számú táblázat adatait, akkor láthatjuk, hogy a nyolcadik évfolyamot elvégzett tanulók száma is csökkenő tendenciát mutat, egyre kevesebb létszámmal fognak működni az osztályok a gyermeklétszám fogyásának eredményeként.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	5	4	9	0	0	0	2
2011/2012	5	4	9	0	0	0	2
2012/2013	5	4	9	0	0	0	2
2013/2014	5	4	9	0	0	0	2
2014/2015	5	4	9	0	0	0	2
2015/2016	5	4	9	0	0	0	2
2016/2017	5	4	9	0	0	0	2

Forrás: TeIR, KSH

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma /aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	26	100
2011/2012	23	100
2012/2013	21	100
2013/2014	21	100
2014/2015	18	100
2015/2016	21	100
2016/2017	20	100

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatási, nevelési intézményekben.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az iskola tanulói folyamatosan megmérettetik magukat tanulmányi versenyeken, ahol több alkalommal dobogós eredményeket is elérnek. Az oktatás színvonala nem tér el más iskolákhoz képest, a pedagógusok jól képzettek, a tanulók a kompetencia felméréseken is átlagos szint felett teljesítenek.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A tanulmányi versenyeken jól teljesítő tanulók az év végén oklevélben részesülnek, teljesítményükkel jól példával szolgálnak a többi diák számára.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
az alacsony jövedelmű családok gyermekei szociális hátrányokkal küzdenek	hátrányok enyhítése
magas a hátrányokkal küzdő gyermekek száma	pedagógusok továbbképzése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség biztosítása az Európai Unió egyik legfontosabb politikai célja. Az egyenlő esélyek biztosítására irányuló közösségi politika, változó tartalommal ugyan, de az európai integráció kezdete óta a Közösség napirendjén szerepel. Különbséget kell tenni az egyenlő bánásmód biztosítása és az esélyegyenlőség politikája között. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni

hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. Az egyenlő bánásmóddal szemben az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein – oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság.

*a)*foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	759	680	n.a.	n.a.	134	77
2009	596	684	n.a.	n.a.	149	99
2010	738	672	n.a.	n.a.	158	104
2011	716	652	n.a.	n.a.	131	87
2012	782	699	n.a.	n.a.	92	82
2013	781	699	n.a.	n.a.	81	46
2014	774	697	n.a.	n.a.	66	33
2015	758	699	n.a.	n.a.	40	27
2016	742	682	n.a.	n.a.	37	23

Forrás: TeIr és helyi adatgyűjtés

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012.évi I. törvény 12 §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. E követelmény megsértésének orvoslása nem járhat más munkavállaló jogának megsértésével vagy csorbításával. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

A munkáltató ugyanolyan elvek alapján köteles előléptetni a különböző nemű munkatársait, nem tehet különbséget férfiak és nők között akkor sem, amikor a képzéshez való hozzájutásról kell döntenie. Emellett ugyanazokat a munkafeltételeket kell biztosítania a nőknek, mint a férfiaknak. Ez érintheti a rugalmas munkaidőt, az elbocsátás feltételeit vagy éppenséggel az öltözködési szabályokat.

Ha a 5.1.1. táblázatot megnézzük, akkor láthatjuk, hogy a munkanélküliek száma a nők körében alacsonyabb. Ennek az oka, hogy a szociális, vagy a gyermekneveléshez fűződő ellátásokat általában a nők veszik igénybe, míg a településen még jellemzően a férfiaké a családfenntartó szerep. A hosszabb ideig gyermekneveléssel foglalkozó nők viszont nehezebben tudnak a munkaerőpiacra visszatérni, sokkal rosszabbak az elhelyezkedési kilátásaik. Ezért is célozta meg az előző HEP írásakor célként az önkormányzat a nők foglalkoztatását. Ennek eredményként láthatjuk, hogy az utóbbi 5 évben jelentősen csökkent a női munkanélküliek száma. Cél lehet a továbbiakban is a munkanélküliek számának alacsony számon tartása.

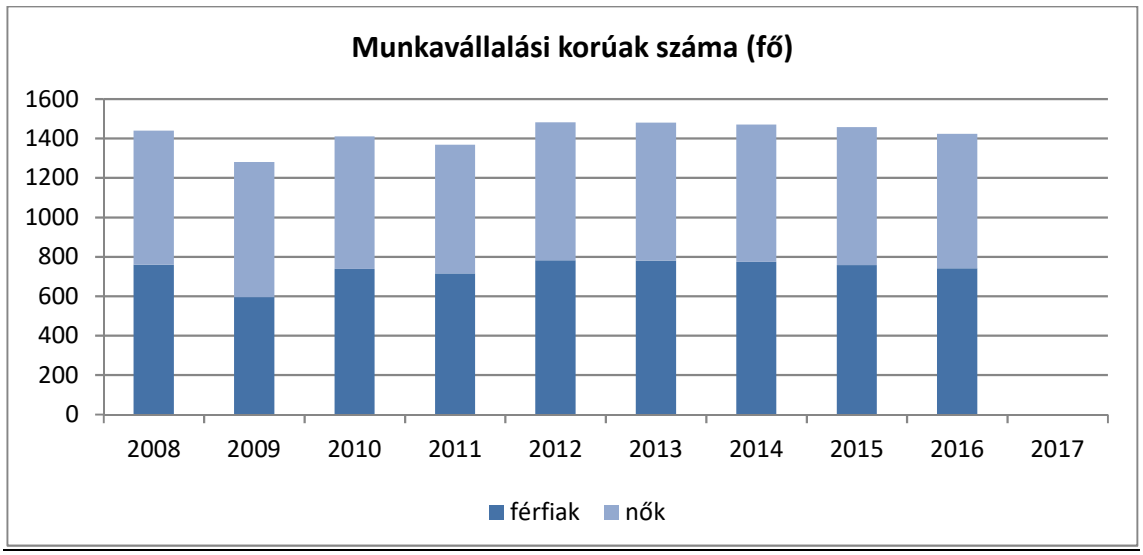

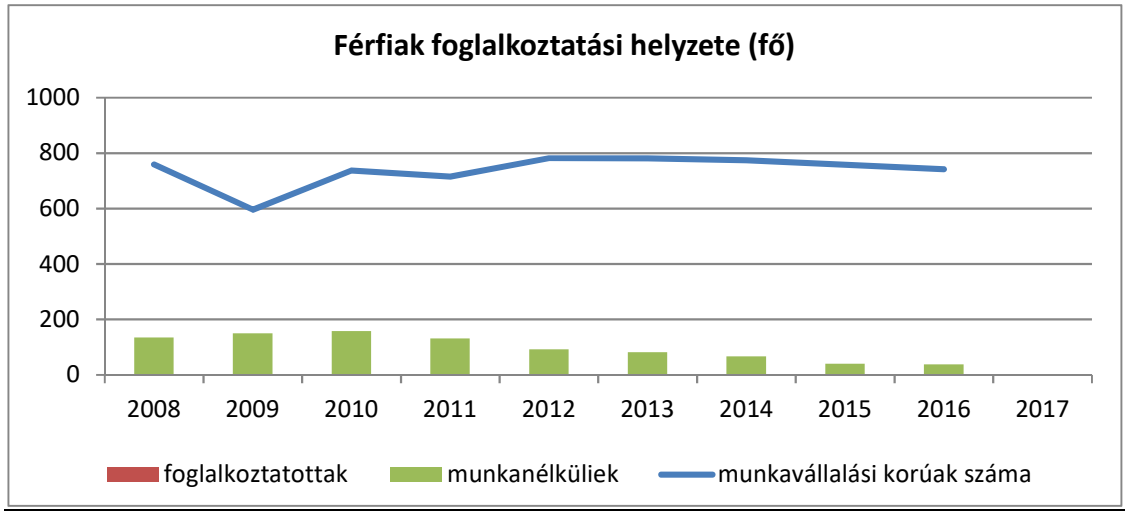

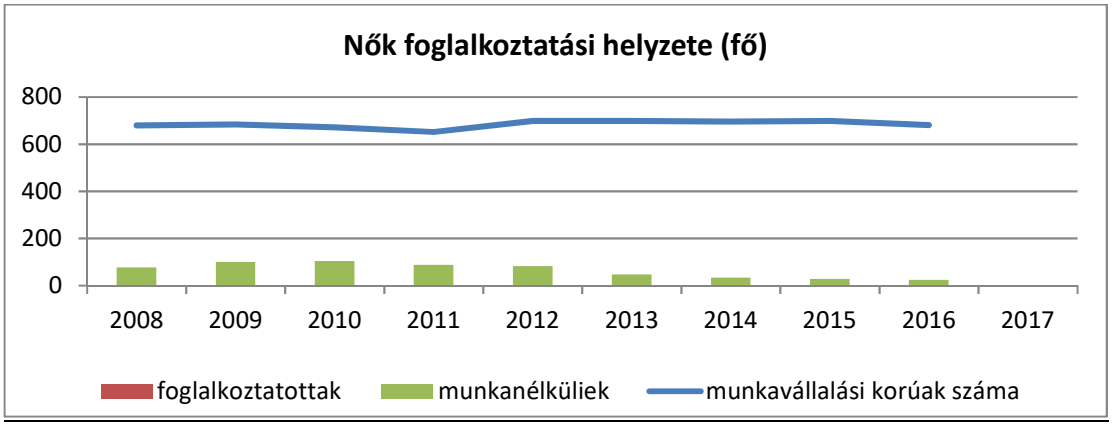

Ha a fent táblázatból diagrammot rajzolunk, akkor látható, hogy az aktív korú korosztályban a férfiak száma magasabb, mint a nőké. Mind a férfiak, mind a nők esetében jelentősen csökkent a munkanélküliek szám az utóbbi 5 évben.

***b)* nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban**

A járási munkaügyi központokban a képzések közt indítanak klasszikus női képzéseket is, mint a virágkötő, dajka, szociális gondozó-ápoló, bolti eladó. A képzésekre nagy az érdeklődés a nők körében és magas

részvételi létszámmal indulnak el a képzések. A képzések, átképzések azért is fontosak, mert a gyermekvállalás előtt elsajátított végzettséggel nem minden esetben tudnak a nők a gyes-ről visszatérve munkába állni. Egyes képzéseket már a gyes ideje alatt is el lehet végezni.

***c)* alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei**

Az álláskereső nők közt magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező személy. Ez annak is tudható be, hogy a nők az alapfokú iskolai végzettség megszerzése után korán vállalnak gyermeket, és a folyamatban levő tanulmányokat nem fejezik be. Alacsony iskolai végzettséggel pedig nem tud elhelyezkedni a gyes után, csak segédmunkás munkakörben, vagy közmunka programban. A nők a gyermeknevelésből adódóan helyben szeretnének elhelyezkedni, nem vállalnak olyan munkát el, amely több órás ingázással megközelíthető.

***d)* hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)**

A magyar jog kifejezett rendelkezéssel és közvetett módon is tiltja az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének megsértését. Az Alkotmány 70./B § (2) bekezdése szerint: „az egyenlő munkáért mindenkinek, bármilyen megkülönböztetés nélkül, egyenlő bérhez van joga”. A Munka Törvénykönyvé-nek (Mt.) 5. §-a is rögzíti a diszkrimináció általános tilalmát.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Családi napközi és bölcsőde nem működik a településen. A településen a gyermekek felügyeletét a családok igyekeznek nagyszülők segítségével megoldani. Az óvodás korú gyermekek számára az óvoda napi 10 órán át áll nyitva, kivéve a nyári egy hónapos zárva tartás idejét, de szükség esetén a település ezen időszakra is biztosít napi gyermekfelügyeletet. Az óvodai férőhelyek száma bőséges, 71 fő befogadására alkalmas az intézmény. A szünidei étkeztetés megoldott a településen.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családot tervező nő elsősorban a védőnőtől tud tanácsot, iránymutatást kapni a településen. A védőnő elsősorban megelőző tevékenységre, egészségfejlesztésre képzett szakember. A nővédelmi feladat keretében segíti az anyaságra való felkészülést, illetve részt vesz a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében. Ő végzi a várandós anyák gondozását is: vagy otthonukban látogatja meg a gondozásba vett kismamákat, vagy a tanácsadóban lehet őt felkeresni segítségért.

A gyermekágyas időszakban is fontos a szerepe. A babával hazaérkező, sokszor bizonytalan, megerősítést váró anyákat látja el az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint családtervezéssel kapcsolatos tanácsokkal. A területi védőnők manapság egyre hangsúlyozottabban hívják fel a figyelmet az anyatejes táplálás fontosságára, s különösen az első 6 hónapban fokozott figyelemmel kísérik a szoptatás folyamatát, megtanítják a helyes technikát, és a tejelválasztás fokozásának és fenntartásának módjaira adnak tanácsot. A védőnő gyakorlatilag már a legelső óráktól ott van a család közelében, hiszen a kórházból való hazakerülés után már két napon belül meglátogatja az újszülöttet és édesanyját, majd hat hetes korig hetente felkeresi őket.

A gyermek első hat évében a területi védőnők az eleinte gyakoribb, majd később ritkuló családlátogatások, illetve tanácsadás keretében folyamatosan részt vesznek a gyermek gondozásában. Az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti okok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek testi, mentális, lelki fejlődését fokozott figyelemmel kísérik. A beteg gyermekek otthoni ápolását segítik tanácsaikkal. A családokat tájékoztatják az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, szervezik, nyilvántartják a védőoltások beadását. Ha a gyermek fejlődésében elváltozást észlelnek, ezt jelezniük kell a megfelelő szakembernek (elsősorban a házi gyermekorvosnak), vagy a szülőt kell hozzá irányítaniuk. Az anyának is szüksége lehet lelki támogatásra, megerősítésre, vagy a neveléshez-gondozáshoz szükséges javaslatokra, amiért szintén fordulhat a védőnőhöz.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	1	63	63
2009	1	60	60
2010	1	57	57
2011	1	52	52
2012	1	51	51
2013	1	49	49
2014	1	49	49
2015	1	48	48
2016	1	45	45
2017	1	44	44

Forrás: TeIR,helyi adatgyűjtés

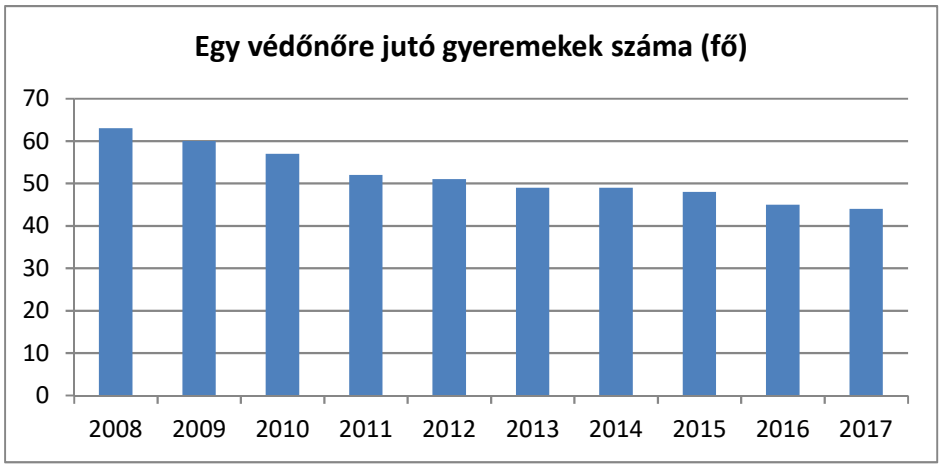

Az 5.3 számú táblázat adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a védőnő által látogatott gyermekek száma folyamatosan csökken, ami a születési adatokkal is szorosan összefügg. A településen egy fő védőnő látja el a gondozási feladatokat.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikai adatok alapján sokkal jelentősebb mértékben jelen levő probléma, mint azt gondolnánk. A helyi rendőrség és bíróság számszerű adatai tükrözhetik , hogy a bántalmazottak milyen mértékben mernek, illetve tudnak segítséget kérni. Azzal is tisztában kell lennünk, hogy leggyakrabban a rendőrség riasztására is csak legvégső esetben kerül sor.

A településen az országos tendenciákhoz hasonlóan az erőszak családon belüli, sokszor a külvilág számára sem észrevehető. Ez nem csak fizikai, hanem lelki terror is lehet, vagy szexuális bántalmazás. A bántalmazás elszenvedője egyaránt lehet a nő, vagy a gyermek is. Szerencsére az áldozatok egyre gyakrabban elpanaszolják, ami velük történt és kérik szakember segítségét. A bántalmazó személy ellen a távolságtartás elrendelése is megoldást jelenthet.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Családok átmeneti otthona a térségben legközelebb Orosházán van, helyben a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat tud segítséget nyújtani krízishelyzetbe került személyek részére.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Dombegyházon a képviselő-testület és a polgármesteri hivatalban dolgozóinak több, mint a fele hölgyekből áll. Emellett a Gondozási Központ, az óvoda, az iskola, az IKSZT vezetői is hölgyek. Az egészségügyi és a szociális ellátásban is csak hölgyek dolgoznak. Elmondható tehát, hogy a nők esélyegyenlősége a településen érvényesül.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A HEP a nőket érintő társadalmi problémák enyhítését hivatott betölteni.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- a gyermeket nevelő nők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek - nehéz a gyesről visszatérő anyák munka világába való visszatérése	- oktatás, képzések szervezése - munkába állási praktikák közvetítése

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

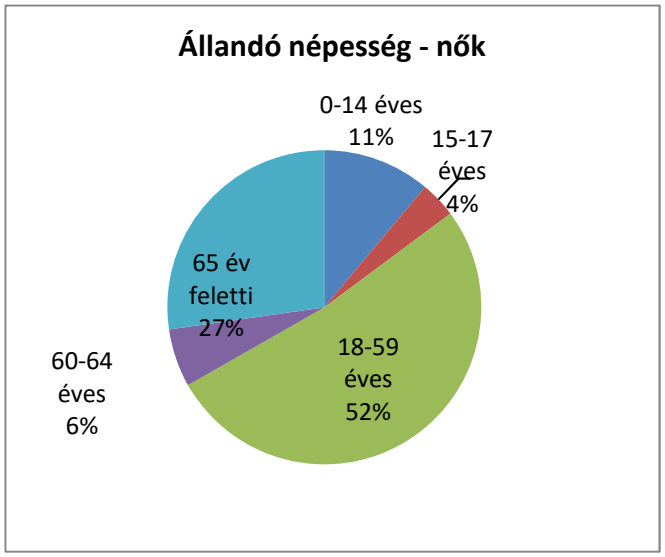

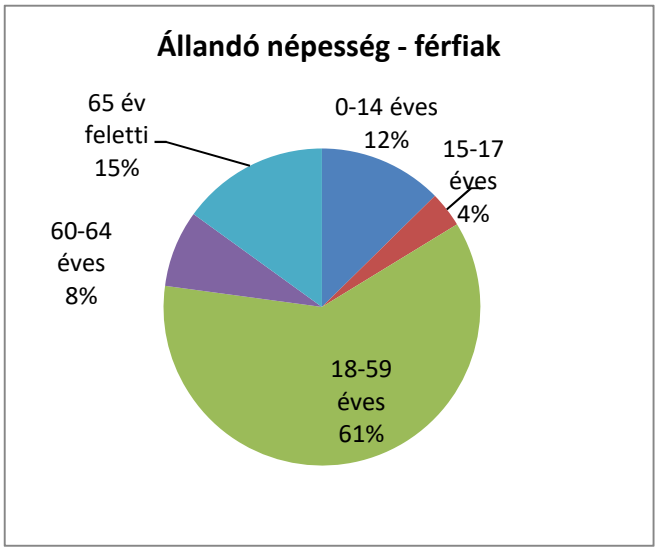

Dombegyházon a rendelkezésre álló statisztikai adatokból azt láthatjuk, hogy az időskorúak számaránya az összlakossághoz képest folyamatosan növekszik. Ha megnézzük az időskorú nők és férfiak számát, akkor azt is megállapíthatjuk, hogy jelentősen magasabb a nők száma, ez a számadat azt is eredményezi, hogy rendkívül magas arányban vannak jelen az egyszemélyes háztartások a nyugdíjasok körében. Ez a számadat a szociális ellátórendszer felkészültségét is igényli a speciális helyzetre. Az egyedül élő nyugdíjasokra nagyobb gondot kell fordítani, emelni kell a szociális gondozók számát.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	309	481	790
2009	311	471	782
2010	303	450	753
2011	286	447	733
2012	283	430	713
2013	271	421	692
2014	262	403	665
2015	245	390	635
2016	241	377	618
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

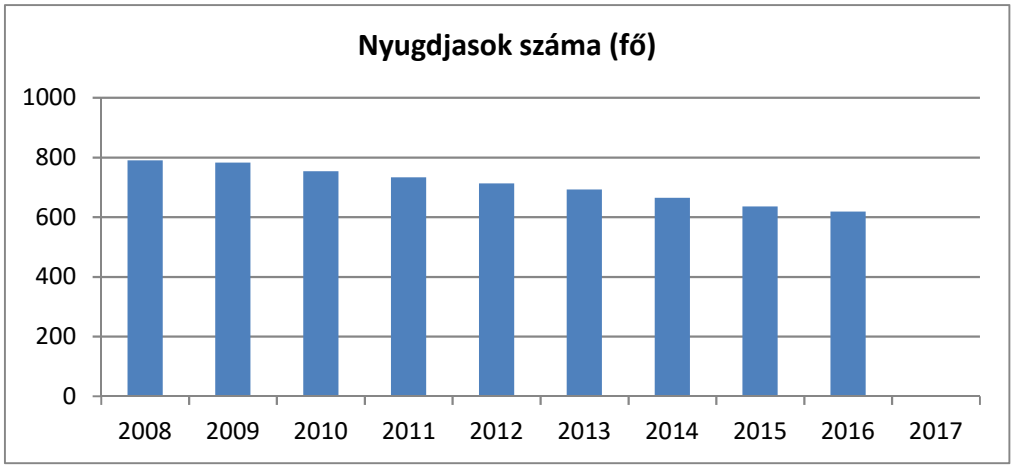

A 6.1.1. számú táblázatból azt olvashatjuk le, hogy a nyugdíjasok száma csökkenő tendenciát mutat, de a nyugdíjkorhatár folyamatos emelésével a lakosság csak a 65. életévet betöltve tud nyugdíjba vonulni, míg korábban 62 év volt a nyugdíjkor, így a korhatár megemelkedésével az aktív korúak száma nőtt meg.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

***a)* idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága**

A településen nem jellemző a nyugdíjasok foglalkoztatása.

***b)* tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen)**

A településen élő idősek számára a Napsugár Nyugdíjasklub szervez szabadidős programokat. A klub tagjai aktív tagjai a helyi közösségnek, ott vannak minden helyi rendezvényen. A Gondozási Központban lakó idősek számára is szervezünk kulturális programokat az ünnepekhez kapcsolódóan, megőrizve a hagyományokat, helyi szokásokat.

***c)* hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén**

Nincs erre vonatkozóan adat.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Dombegyházon az idősek teljes jogú és megbecsült tagjai a közösségnek. A közszolgáltatásokhoz a többi lakoshoz hasonlóan ők is hozzáférnek. A településen nincs helyi közlekedési lehetőség, csak tömegközlekedés, melyet az idősek az őket megillető kedvezmények igénybevétele mellett használhatják. Az

idősek informálása a falut érintő dolgokról a hangosbemondó által, vagy a kijáró házi gondozók által történik „szájról-szájra „. A közösségi élet gyakorlásának sincs akadálya.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	411	28	7%
2009	406	28	7%
2010	406	28	7%
2011	415	28	7%
2012	427	28	7%
2013	443	28	6%
2014	447	28	6%
2015	457	28	6%
2016	469	27	6%
2017	457	28	6%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Gondozási Központ 2008-ban 8 fő férőhellyel bővült, így jelenleg 28 fő ellátásáról tud gondoskodni. Jelenleg teljes kapacitását kihasználva működik az intézmény. A Központ emellett házi segítségnyújtást is biztosít. A házi segítségnyújtás olyan szociális szolgáltatás, amely az idős emberek számára saját otthonukban nyújt segítséget. A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniás körülményeinek megtartásában való közreműködést, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást. A házi segítségnyújtást a gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában biztosítják. A házi gondozó feladatai ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	0
2009	1
2010	3
2011	2
2012	2
2013	2
2014	2
2015	2
2016	2
2017	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,

b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,

c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

A településen lakók közül csak két ember jogosult időskorúak járadékában, a többi nyugdíjas korú részére a Nyugdíjfolyósító minden hónapban utal öregségi nyugdíjat.

A településen az egészségügyi alapellátás feltételei biztosítottak. Két háziorvosi praxis, egy fogorvos és egy gyógyszertár működik. Az idős, ágyban fekvő betegeket a háziorvos rendszeresen látogatja.

***b)* kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés**

A Dombegyházi Közművelődési Intézmény – IKSZT látja el az ilyen jellegű feladatokat (nyilvános könyvtár, számítógép-használat lehetőség, e-pont).

***c)* idősek informatikai jártassága**

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az idősek nehezen tudják kezelni az újabb technikai vívmányokat. Gondot jelent számukra a mobiltelefon használata, főleg az érintőképernyős. Csak kis számban rendelkeznek számítógéppel, internet hozzáféréssel. A számítógép használatának elsajátítására már volt kezdeményezés oktatás formájában, melynek az a Dombegyházi Közművelődési Intézmény-IKSZT adott helyet. valamint az iskolában is szerveztek számítógép-kezelő tanfolyamot. Az informatikai eszközök megléte és annak használata segítséget nyújt az idősek számára a rokonokkal való kapcsolattartásban, információhoz való jutásban.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Dombegyházon az idősek aktív közösségi életet élnek, ami köszönhető a helyi nyugdíjas klub működésének. A klubtagok kirándulásokat szerveznek, aktív közösségi kapcsolatot tartanak a környező települések nyugdíjas korú tagjaival. Évente több alkalommal látogatást tesznek a többi klubnál és ott rendezvényeken vesznek részt, vacsorákat tartanak egymásnak.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- kevesen rendelkeznek informatikai jártassággal az idősek körében - elöregedő település, sok az egyedül élő nyugdíjas	- informatikai oktatás - közösségfejlesztés

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Dombegyházon nem állnak rendelkezésre releváns statisztikai adatok a fogyatékkal élőkre vonatkozóan, így nehéz pontos következtetéseket levonni a célcsoportra vonatkozóan.
A fogyatékosság hosszan tartó fizikai, értelmi, pszichoszociális vagy érzékszervi károsodás, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja egy adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. A fogyatékosság egy változó fogalom, bárki bármikor fogyatékossá válhat. A fogyatékosság nem zárja ki az egészséget: nem betegség, hanem egy állapot, ami a fogyatékossággal élő személyek és az attitűdbeli, illetve a környezeti akadályok kölcsönhatásának következményéből adódik. Ezen akadályok gátolják a fogyatékos személyt a társadalomban való teljes és hatékony, másokkal azonos alapon történő részvételben.
A fogyatékkal élő emberek az egyik legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportba tartozó személyek, jelentős részük önálló életre sem képes. így feladatunk egy olyan társadalmi, gazdasági környezet megteremtése, fenntartása, ahol lakhatásuk, társadalmi életük, közlekedésük, szabadidős tevékenységük, iskoláztatási és munkahelyi környezetük minden tekintetben megfeleljen a speciális igényeiknek, hogy életminőségük hasonló legyen egészséges társaikhoz.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A településen több munkáltató is foglalkoztat megváltozott munkaképességű embereket. A települési önkormányzat is foglalkoztat lehetőség szerint napi 4 órában megváltozott munkaképességű személyt közmunkaprogram keretében.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Pontos adatok nem álnak rendelkezésünkre, de látensen valószínűleg jelen van a probléma.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A településen nincs kiépült fogyatékosokat ellátó intézményrendszer, de a családsegítő-és gyermekjóléti szolgálat munkatársa támogatást és segítséget nyújt a célcsoportba tartozó személyek részére, legyen az szolgáltatáshoz hozzájutásban segítség nyújtása, vagy tájékoztatás ellátásokról. A Gondozási Központ az időskorú fogyatékkal élők, vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátását házi segítségnyújtás keretében látja el.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	91	n.a.
2009	80	n.a.
2010	68	n.a.
2011	n.a.	n.a.
2012	147	n.a.
2013	137	n.a.
2014	134	n.a.
2015	120	4
2016	111	5
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 7.1.1. számú táblázatot tanulmányozva a megváltozott munkaképességű személyek számának csökkenését láthatjuk, mely annak is köszönhető, hogy a helyi munkahelyek több megváltozott munkaképességű személyt is foglalkoztatnak. A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása a vállalkozások számára előnyös, mivel az alkalmazott személyek után támogatáshoz juthat a vállalkozó.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.2.1. táblázat - Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezmények

1993. évi III. tv. (Szt.) alapján pénzbeli ellátás	Fogyatékos személyek száma
Időskorúak járadéka	0
Aktív korúak ellátása	5
Rendszeres szociális segély	2
Lakásfenntartási támogatás	1
Ápolási díj	3
Temetési segély	0
Átmeneti segély	0
Természetbeni ellátás	
Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság Itt azokra a fogyatékos személyekre kérdezünk, akik az önkormányzat javaslatára, rászorultsági alapon kapnak TAJ kártyát az OEP-től.	0
Közgyógyellátás Ez a fogyatékos személyeknek alanyi jogon jár, nem fogyatékos személyek rászorultsági alapon vehetik igénybe. Mivel a településen élő fogyatékos személyek számának megállapítása nehéz, ez az adat is fontos mutató lehet.	n.a.
Adósságkezelési szolgáltatás	0
Energia felhasználási támogatás	0
Más jogszabályok alapján nyújtott ellátások	
Fogyatékossági támogatás	n.a.
Rokkantsági járadék	n.a.
Személygépkocsi átalakítási támogatás	n.a.
Közlekedési kedvezmény	n.a.
Személygépkocsi szerzési kedvezmény	n.a.
Parkolási igazolvány	n.a.

Forrás: helyi adatgyűjtés

A fogyatékossági támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Ki jogosult fogyatékossági támogatásra?
Az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy jogosult, aki az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású, illetve hontalanként elismert.

Ki minősül súlyosan fogyatékos személynek?
a) az a látási fogyatékos, akinek segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik és ezért kizárólag tapintó-halló életmód folytatására képes,
b) az a hallási fogyatékos, akinek a hallásvesztesége olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy
ba) halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy
bb) halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad,
c) az az értelmi fogyatékos, akinek értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű,
d) az, aki autista, állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt, az autonómia-tesztek alapján súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,
e) az a mozgásszervi fogyatékos, akinek a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz (végtag-protézis, ortézis, egy karral működtetett járóeszköz, kerekesszék) állandó és szükségszerű használatát írták elő, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható,
f) állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető (Williams szindróma)
és ez a fogyatékos állapot tartós vagy végleges, továbbá a fogyatékos személy önálló életvitelre nem képes, vagy mások állandó segítségére szorul.
A súlyosan fogyatékos állapot megállapítását az orvosszakértői szerv végzi.

Nem jogosult fogyatékossági támogatásra az a súlyosan fogyatékos személy, aki
a) vakok személyi járadékában, vagy
b) magasabb összegű családi pótlékban részesül, vagy
c) aki után magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak
Amennyiben ezekről az ellátásokról lemond, a fogyatékossági támogatás megállapítható részére.

Milyen mértékű a fogyatékossági támogatás?
A támogatás havi összege 2017. január 1-jétől

- 20.982,-Ft, ha a súlyosan fogyatékos személy hallási fogyatékos - függetlenül az önkiszolgálási képesség meglététől, vagy hiánytól -, illetve akkor is ilyen összegű a fogyatékossági támogatás havonta, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossága van és önkiszolgálási képessége nem hiányzik;

- 25.825,-Ft, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossága van és önkiszolgálási képessége hiányzik, vagy halmozottan fogyatékos..

A fogyatékossági támogatás összege évenként a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelésre kerül.

Hol és hogyan lehet igényelni a fogyatékossági támogatás?
A fogyatékossági támogatás iránti igényt "**Kérelem fogyatékossági támogatás megállapítására**" című

nyomtatványon lehet előterjeszteni az igénylő lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatalnál.

Az igénybejelentéshez mellékelni kell az igénylő háziorvosa - bentlakásos szociális intézményben élő igénylő esetén az intézmény orvosa - által kiállított orvosi beutalót (raktári száma: A. 3510-90), valamint a fogyatékosságot igazoló orvosi dokumentációt (pl. kórházi zárójelentés, ambuláns lap), eredetiben vagy másolatban.

Amennyiben a kérelmező személyesen eljárva nyújtja be kérelmét, úgy természetes személyazonosító adatait érvényes személyazonosító igazolvány vagy a személyazonosság igazolására alkalmas más hatósági igazolvány bemutatásával igazolnia kell. Postai úton történő benyújtás esetén ezen okmányok mindkét oldaláról készült másolatát kell beküldeni a kérelem mellékleteként.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő intézmények fizikai akadálymentesítése megtörtént, az épületek rámpával el vannak látva, az egészségházban felvonó található, kialakításra került a mozgáskorlátozottak számára az illemhez, mind a földszinten, mind az emeleten.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fogyatékkal élők részére fizikálisan biztosított a hozzáférés a közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz. Ugyanakkor a településen hiányzik az információs és kommunikációs akadálymentesítés.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek akadálymentesítése részben megvalósult a településen.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A fogyatékkal rendelkező személyek a többi helyi lakoshoz hasonlóan a tömegközlekedési eszközöket tudják igénybe venni, melyek nem minden esetben akadálymentesítettek.
A településen néhány utca szilárd burkolattal való ellátása nem történt meg, ez csapadékos időben nem csak a fogyatékos személyek számára okoz közlekedési nehézséget. A járdák keskenyek, azon kerekes székkel nem lehet közlekedni. Valamint a járdák és a kerékpárút minősége is helyenként igen kifogásolható, sok a szintkülönbség, repedés, kátyú, mely megnehezíti a közlekedést.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Fogyatékosok nappali intézménye nem működik a településen.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fogyatékos személyek számára lehetőség van helyben gyógyászati eszközhöz hozzájutni. (mozgó ortopéd rendelés, szemvizsgálat helyben)

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a járdák rossz állapotúak, néhány utcában hiányzik a szilárd burkolat	a járdák állapotának folyamatos javítása, az utcán szilárd burkolattal való ellátása
a kerékpárút minősége kifogásolható	kerékpárút hálózat felújítása
alacsony szintű a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatási aránya	munkahelyteremtés a megváltozott munkaképességű személyek részére

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A településen jelenleg partnerként számításba vehető vehető civil szervezetek: mozgáskorlátozottak helyi szervezete, Dombegyházi Civill Egyesület, „Dombegyház Időseiért" Alapítvány, „Hollósy Kornélia" Dombegyházi Óvodát Támogató Alapítvány, Dombegyház Közoktatásáért Alapítvány, Napsugár Nyugdíjasklub, Polgárőr Egyesület, Dombegyház Nagyközségi Sportegyesület

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A települési önkormányzat jó partnerségi kapcsolatot tart fenn helyi egyházzal.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Dombegyház tagja a Dél-Békési Kistérség Többcélú Társulásnak, amely gyakran koordinálja a települések közötti , az esélyegyenlőség megvalósítására irányuló törekvéseket.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A kisebbségi önkormányzatokra vonatkozóan nincs adat a településen.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek egy-egy célcsoport esélyegyenlőségi tevékenységét koordinálja. A Dombegyházi Civil Egyesület a helyi klubokat megába tömörítő egyesület, amely több célcsoport esélyegyenlőségének biztosításában is együttműködő partner lehet.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Nincs erre vonatkozó adat a település vonatkozásában.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) **a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába**

A települési önkormányzat a helyi civil egyesület képviselőjének, az oktatási, nevelési intézmények vezetőinek, szociális intézmény képviselőjének bevonásával készítette elő a helyi esélyegyenlőségi programot.

b) **az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.**

A helyi esélyegyenlőségi program a településen lakók számára hozzáférhető. A programmal kapcsolatos észrevételeik, ötleteiket közölhetik, esetleges fejlesztési lehetőségeket közölhetik a helyi érintett szervekkel csakúgy, mint a civil szervezetekkel.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve(HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	- pénzgazdálkodási hiányok, hitelek miatti eladósodás kockázata - a településen sok a munkanélküli személy, aki helyben keres munkalehetőséget - a fiatalok nem rendelkeznek hasznos ismeretekkel a házi gazdaságokról	- adósságrendezési tanácsadás - a munkanélküliek foglalkoztatása - helyi gazdaságok kiépítése
Gyermekek	- az alacsony jövedelmű családok gyermekei szociális hátrányokkal küzdenek - magas a hátrányokkal küzdő gyermekek száma	- hátrányok enyhítése - pedagógusok továbbképzése a felmerülő problémák kezelésére
Idősek	- kevesen rendelkeznek informatikai jártassággal az idősek körében - elöregedő település, sok az egyedül élő nyugdíjas	- informatikai oktatás - közösségfejlesztés
Nők	- a gyermeket nevelő nők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek - nehéz a gyesről visszatérő anyák munka világába való visszatérése	- oktatás, képzések szervezése - munkába állási praktikák közvetítése
Fogyatékkal élők	- alacsony szintű a megváltozott munkaképességűek foglakoztatási aránya - a járdák rossz állapotúk, néhány utcában hiányzik a szilárd burkolat	- munkahely teremtése a megváltozott munkaképességűek részére, - járdák, kerékpárút, közutak karbantartása, javítása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint **intézkedés címe, megnevezése**	Az intézkedésbe bevont **aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst**
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	- **Küzdj a „félkarú rablóval" szemben- (adósságcsapda elleni tanácsok)** - **Munkára fel!** - **AZ ELŐDÖK KINCSE (Mit megtermelhetsz, azért nem kell pénzt kiadnod!)**	- Család-és Gyermekjóléti Szolgálat - helyi civilszervezetek - önkormányzat - Humán Szolgáltató Központ - Mezőkovácsházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya

Gyermekek	- **Komplex foglalkozások a gyerekeknek, szüleiknek** - **Humán kapacitás fejlesztése helyi szinten**	- résztvevők: szociális hátrányokkal küzdő gyermekek és családjaik, partnerek, pedagógusok, EFOP képzési központ - felelős: Család és Gyermekjóléti Szolgálat, polgármester, jegyző intézményvezető
Idősek	- **Fontos a családi kötelék** - **Egyedül is a közösség része vagyok**	- felelős: Dombegyházi Közművelődési Intézmény -IKSZT, civil szervezetek - résztvevők: idősek - képző intézmény
Nők	- **Praktikus tanácsok kisgyermekes anyáknak** - **Újra dolgozok!**	- részvevők: célcsoport - felelős: Család és Gyermekjóléti Szolgálat - Járási Hivatal Foglalkoztatási osztálya - helyi civil szervezetek
Fogyatékkal élők	- **Mi is értéket teremtünk** - **Úton-útfélén**	- Résztvevők: célcsoport - Felelős: jegyző, polgármester - kivitelező cég

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák számára biztosított az esélyegyenlőség.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a helyi hagyományokat ápolják.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők is foglalkoztatva legyenek.

Fontosnak tartjuk a helyi munkalehetőségek biztosítását.

Kiemelt területnek tartjuk a hátrányokkal küzdő gyerekekre való odafigyelést.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek megfelelő szociális ellátására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkába állásuk támogatását.

Fontosnak tartjuk, hogy a helyi értékeket megbecsüljük.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

I/1.

Intézkedés címe:	**Küzdj a „félkarú rablóval" szemben- (adósságcsapda elleni tanácsok)**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	pénzgazdálkodási hiányok, hitelek miatti eladósodás kockázata
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- rövid távú cél: együttműködés kialakítása a célcsoporttal, partnerek bevonása - közép-és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont személyek számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása - személyek bevonása a segítő folyamatba - információ átadása, gyakorlati útmutatás
Résztvevők és felelős	- résztvevők: érintett célcsoport - felelősök: Család-és Gyermekjóléti Szolgálat - helyi civilszervezetek - önkormányzat szociális csoport
Partnerek	- Humán Szolgáltató Központ - Mezőkovácsházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	- rövid távú cél: 2019.06.15. - közép-és hosszú távú cél: 2013. december
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- meghívók, értesítő e-mailek - jelenléti ívek - kidolgozott adósságkezelési stratégiák
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- passzivitás a résztvevők részéről - hiányzások, lemorzsolódás
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás - pályázati forrás

I/2.

Intézkedés címe:	**Munkára fel!**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	a településen sok a munkanélküli személy, aki helyben keres munkalehetőséget
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- rövid távú cél: helyzetfelmérés - közép távú cél: kapcsolatfelvétel a célcsoporttal, elvárások tisztázása, humán erőforrás feltérképezése - Hosszú távú cél: a helyi foglalkoztatási helyzet javulása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- közfoglalkoztatási program további indítása, megállapodás az érintettekkel
Résztvevők és felelős	- polgármester - jegyző - önkormányzat szociális irodája
Partnerek	- célcsoport, Járási Hivatal Foglalkoztatási osztálya, helyi foglalkozatók
Határidő(k) pontokba szedve	- rövid távú cél: 2019.03.01. - közép távú cél: 2019.10.01. - hosszú távú cél: 2021. 12.01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- regisztrált munkanélküliek számának csökkenése - rövid távú: 2019.03.01.: megállapodás a célcsoporttal - közép távú: 2019.10.01.: munkanélküliek számának csökkenése 5 %-al - Hosszú távú cél: 2021.12.01.: munkanélküliek számának csökkenése 10%-al
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- aktivitás, érdeklődés hiánya - anyagi keret hiánya
Szükséges erőforrások	- állami támogatás

I/3

Intézkedés címe:	**AZ ELŐDÖK KINCSE (Mit megtermelhetsz, azért nem kell pénzt kiadnod!)**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	a fiatalok nem rendelkeznek hasznos ismeretekkel a házi gazdaságokról
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- rövid távú cél: érdeklődés felkeltése a ház körüli terület hasznos felhasználására - közép távú cél: az idősekkel való kapcsolatfelvétel - hosszú távú cél: házi gazdaságok beindítása, tapasztalatcsere
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- feltérképezés - tapasztalatok átadása
Résztvevők és felelős	- résztvevők: munkanélküli fiatalok, helyi idősek - felelős: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Gondozási Központ,
Partnerek	- Dombegyházi Civil Egyesület
Határidő(k) pontokba szedve	- 2019. december : előkészítés - 2020. december: idősek bevonása - 2023. december: helyi gazdálkodás beindulása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- jelenléti ívek, meghívók - beindult gazdaságok
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- érdeklődés hiánya - passzivitás
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

II/1.

Intézkedés címe:	**Komplex foglalkozások a gyerekeknek, szüleiknek**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	az alacsony jövedelmű családok gyermekei szociális hátrányokkal küzdenek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- rövid távú: együttműködés kiépítése a célcsoporttal - közép távú: partnerekkel való kapcsolatfelvétel - hosszú távú: bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- intézkedésbe bevonni kívánt családok felkutatása - programba való bevonása - gyakorlati útmutatás - szociális hátrányok enyhítését célzó programok ismertetése
Résztvevők és felelős	- résztvevők: szociális hátrányokkal küzdő gyermekek és családjaik, partnerek - felelős: Család és Gyermekjóléti Szolgálat
Partnerek	- Helyi civil szervezetek - Humán Szolgáltató Központ szakemberei
Határidő(k) pontokba szedve	- Rövid távú: 2019. 06. 15. - Közép távú: 2021. 06.15. - Hosszú távú: 2023.06.15.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- jelenléti ívek, meghívók, e-mailek - kidolgozott projektek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- résztvevők érdektelensége
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás

II/2.

Intézkedés címe:	**Humán kapacitás fejlesztése helyi szinten**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	magas a hátrányokkal küzdő gyermekek száma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- Rövid és közép távú cél: a pedagógusok továbbképzési lehetőségének biztosítása, célzottan a hátrányos helyzetű gyermekek szükségleteire - Hosszú távú cél: oktatási munka színvonalának emelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- humán erőforrás fejlesztés - anyagi forrás feltérképezése
Résztvevők és felelős	- résztvevők: pedagógusok - felelős: polgármester, jegyző, intézményvezető
Partnerek	- EFOP képzési központ
Határidő(k) pontokba szedve	- 2019.12.30. : pályázathoz való csatlakozás, partnerekkel való kapcsolatfelvétel - 2020. 12.30.:Képzések elindítása - 2023: képzések sikeres elvégzése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- jelenléti ívek, regisztrációs ívek, oklevelek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- képzések hiánya
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

III/1.

Intézkedés címe:	**Praktikus tanácsok kisgyermekes anyáknak**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	a gyermeket nevelő nők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- a nők ösztönzése, hogy a gyes ideje alatt szakmához jussanak - rövid távú cél: igényfelmérés, adatgyűjtés - közép és hosszú távú cél: szakmák felkutatása, azokra való jelentkezés, sikeres vizsga
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- adatgyűjtés, célcsoport bevonása - interneten elsajátítható szakmák összegyűjtése - információ átadása, nyomon követés
Résztvevők és felelős	- részvevők: célcsoport - felelős: Család és Gyermekjóléti Szolgálat
Partnerek	- helyi civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	- rövid távú cél: 2019.06.15. - közép és hosszú távú cél: 2023.12.30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- meghívók, levelek, jelentkezési lapok - oklevelek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- érdektelenség hiánya
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás

III/2.

Intézkedés címe:	**Újra dolgozok!**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	nehéz a gyesről visszatérő anyák munka világába való visszatérése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- a gyesről visszatérő anyák számára munkahely keresési technikák elsajátítása - rövid távú cél: igényfelmérés, tájékozódás - közép távú cél: célcsoporttal való aktív kapcsolat kialakítása, partnerekkel való kapcsolatfelvétel - Hosszú távú cél: hasznos munkába állási tanácsok közvetítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- adatgyűjtés, informálódás - együttműködés megkötése - önéletrajz készítés, munkába állási tanácsok közvetítése
Résztvevők és felelős	- Család és Gyermekjóléti Szolgálat - jegyző - polgármester
Partnerek	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya - helyi civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	- rövid távú: 2019.12.30. - közép távú: 2020.06.15. - hosszú távú: 2023.12.10.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- együttműködési megállapodások a tanácsadó szervvel - jelenléti ívek - fotók - elkészült önéletrajz
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- érdeklődés hiánya - részvevők számának csökkenése
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás - technikai erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

IV/1.

Intézkedés címe:	**Fontos a családi kötelék**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	kevesen rendelkeznek informatikai jártassággal az idősek körében
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- az idősek informatikai jártasságának növelése - rövid távú cél: igényfelmérés, tájékozódás - közép távú cél: célcsoporttal való aktív kapcsolat kialakítása, partnerekkel való kapcsolatfelvétel - Hosszú távú cél: informatikai képzések
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- adatgyűjtés, informálódás - képzési lehetőségek felkutatása - együttműködési megállapodások megkötése a képző szervvel - képzések elindítása
Résztvevők és felelős	- felelős: Dombegyházi Közművelődési Intézmény -IKSZT, civil szervezetek - résztvevők: idősek
Partnerek	- képző intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	- rövid távú: 2019.12.30. - közép távú: 2020.06.15. - hosszú távú: 2023.12.10.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- együttműködési megállapodások - jelenléti ívek - fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- érdeklődés hiánya - részvevők számának csökkenése
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás - technikai erőforrás

IV/2.

Intézkedés címe:	**Egyedül is a közösség része vagyok**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	elöregedő település, sok az egyedül élő nyugdíjas
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- az egyedül élő idősek közösségi életbe való visszaintegrálása, elmagányosodás leküzdése - rövid távú cél: igényfelmérés, tájékozódás - közép távú cél: célcsoporttal való aktív kapcsolat kialakítása, partnerekkel való kapcsolatfelvétel - Hosszú távú cél: közösségi programok szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- az egyedül élő nyugdíjasok felkutatása, igényfelmérés - közösségépítés, idősek aktivizálása - programok szervezése
Résztvevők és felelős	- Felelős: Család és Gyermekjóléti Szolgálat - Civil Szervezetek - Gondozási Központ résztvevők: idősek célcsoportja
Partnerek	- egyház
Határidő(k) pontokba szedve	- rövid távú: 2019.12.30. - közép távú: 2020.06.15. - hosszú távú: 2023.12.10.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- fotók - megvalósult programok
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- érdeklődés hiánya - részvevők számának csökkenése
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás - technikai erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

V/1.

Intézkedés címe:	**Mi is értéket teremtünk**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	alacsony szintű a megváltozott munkaképességűek foglakoztatási aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási arányának növelése - rövid távú cél: helyzetelemzés - közép távú cél: kapcsolatfelvétel a partnerekkel - Hosszú távú cél: célcsoport foglalkoztatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- adatgyűjtés, informálódás - források keresése - együttműködés megállapodások megkötése a partnerekkel - a célcsoport foglalkoztatása
Résztvevők és felelős	- Résztvevők: célcsoport - Felelős: jegyző, polgármester
Partnerek	- Járási Hivatal Foglalkoztatási osztálya - helyi civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	- rövid távú: 2019.12.30. - közép távú: 2020.06.15. - hosszú távú: 2023.12.10.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- Rövid távon :együttműködési megállapodások partnerekkel - jelenléti ívek - Közép és hosszú távon: a megváltozott munkanélküliek munkába állítása (5 fő)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- érdeklődés hiánya - részvevők számának csökkenése - anyagi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás - anyagi erőforrás

V/2.

Intézkedés címe:	**Úton-útfélén**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	a járdák rossz állapotúk, néhány utcában hiányzik a szilárd burkolat
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- rövid távú cél: helyzetfelmérés, tájékozódás - közép távú cél: folyamatos karbantartás - Hosszú távú cél: jó minőségű járdák és kerékpárutak
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- helyzetelemzés - források keresése - pályázat benyújtása - kivitelezés
Résztvevők és felelős	- Felelős: - polgármester - jegyző
Partnerek	- kivitelező cég
Határidő(k) pontokba szedve	- rövid távú: 2019.12.30. - közép távú: 2020.06.15. - hosszú távú: 2023.12.10.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- rövid távú: helyzetelemzés, pályázatok benyújtása - Közép távú: karbantartási munkálatok megkezdése - Hosszú távú : felújított úthálózat
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- forrás hiánya
Szükséges erőforrások	- humán erőforrás, saját erő - pályázati forrás

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	**Küzdj a „félkarú rablóval" szemben- (adósságcsapda elleni tanácsok**	pénzgazdálkodási hiányok, hitelek miatti eladósodás kockázata	adósságcsapdából való kikerülés	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	tanácsadás	Család és Gyermekjóléti Szolgálat, önkormányzat szociális csoportja, helyi civilek	rövid távú cél: 2019.06.15. közép-és hosszú távú cél: 2013. december	meghívók, értesítő e-mailek, jelenléti ívek, kidolgozott adósságkezelési stratégiák	humán, pályázati forrás	folyamatos ellenőrzés, túlköltések kontrolálása
2	**Munkára fel!**	a településen sok a munkanélküli személy, aki helyben keres munkalehetőséget	a helyi foglalkoztatási helyzet javulása	Szociális Szolgáltatástervezési koncepció	közfoglalkoztatási program további indítása, megállapodás az érintettekkel	polgármester jegyző önkormányzat szociális irodája	rövid távú cél: 2019.03.01. közép távú cél: 2019.10.01. hosszú távú cél: 2021. 12.01.	regisztrált munkanélküliek számának csökkenése rövid távú: 2019.03.01.: megállapodás a célcsoporttal közép távú: 2019.10.01.: munkanélküliek számának csökkenése 5 %-al Hosszú távú cél: 2021.12.01.: munkanélküliek számának csökkenése 10%-al	állami támogatás	munkahely teremtés
3	**AZ ELŐDÖK KINCSE**	a fiatalok nem rendelkeznek hasznos ismeretekkel a házi gazdaságokról	házi gazdaságok kialakítása		házi gazdaságok beindítása, tapasztalatcsere,	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Gondozási Központ	2019. december : előkészítés 2020. december: idősek bevonása 2023. december: helyi gazdálkodás beindulása	jelenléti ívek, meghívók beindult gazdaságok	humán erőforrás	folyamatos nyomon követés

II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	**Komplex foglalkozások a gyerekeknek, szüleiknek**	az alacsony jövedelmű családok gyermekei szociális hátrányokkal küzdenek	hátrányok enyhítése	szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	szociális hátrányok enyhítését célzó programok ismertetése	Család és gyermekjóléti Szolgálat	Rövid távú: 2019. 06. 15. Közép távú: 2021. 06.15. Hosszú távú: 2023.06.15.	jelenléti ívek, meghívók, e-mailek kidolgozott projektek	humán erőforrás	folyamatos nyomon követés
2	**Humán kapacitás fejlesztése helyi szinten**	magas a hátrányokkal küzdő gyermekek száma	pedagógusok képzése		a pedagógusok továbbképzési lehetőségének biztosítása, célzottan a hátrányos helyzetű gyermekek szükségleteire	polgármesterjegyző, intézményvezető	2019.12.30. : pályázathoz való csatlakozás, partnerekkel való kapcsolatfelvétel 2020. 12.30.:Képzések elindítása 2023: képzések sikeres elvégzése	jelenléti ívek, regisztrációs ívek, oklevelek	humán erőforrás	pedagógusok aktív részvétele
III. A nők esélyegyenlősége										
1	**Praktikus tanácsok kisgyermekes anyáknak**	a gyermeket nevelő nők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek	képzések		a nők ösztönzése, hogy a gyes ideje alatt szakmához jussanak	Család és Gyermekjóléti Szolgálat	rövid távú cél: 2019.06.15. közép és hosszú távú cél: 2023.12.30.	meghívók, levelek, jelentkezési lapok oklevelek	humán erőforrás	esélyegyenlőség biztosítása
2	**Újra dolgozok!**	nehéz a gyesről visszatérő anyák munka világába való visszatérése	anyák számára munkahely keresési technikák elsajátítása		nők munkaerőpiaci helyzetének megerősítése	Család és Gyermekjóléti Szolgálat jegyző polgármester	rövid távú: 2019.12.30. közép távú: 2020.06.15. hosszú távú: 2023.12.10.	együttműködési megállapodások jelenléti ívek fotók elkészült önéletrajz	humán erőforrás technikai erőforrás	esélyegyenlőség biztosítása
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	**Fontos a családi kötelék**	kevesen rendelkeznek informatikai jártassággal az idősek körében	idősek informatikai jártasságának növelése		idősek informatikai jártasságának növelése	Dombegyházi Közművelődési Intézmény -IKSZT, civil szervezetek	rövid távú: 2019.12.30. közép távú: 2020.06.15. hosszú távú: 2023.12.10.	együttműködési megállapodások jelenléti ívek fotók	humán erőforrás technikai erőforrás	internet folyamatos hozzáférés biztosítása
2	**Egyedül is a közösség része vagyok**	elöregedő település, sok az egyedül élő nyugdíjas	elmagányosodás leküzdése		idősek közösségi életbe való visszaintegrálása, elmagányosodás leküzdése	Család és Gyermekjóléti Szolgálat Civil Szervezetek Gondozási Központ	rövid távú: 2019.12.30. közép távú: 2020.06.15. hosszú távú: 2023.12.10.	fotók megvalósult programok	humán erőforrás technikai erőforrás	közösségi programok szervezése
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										

1	**Mi is értéket teremtünk**	alacsony szintű a megváltozott munkaképességűek foglakoztatási aránya	a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási arányának növelése	Szolgáltatástervezési Koncepció	célcsoport foglalkoztatása	jegyző, polgármester	rövid távú: 2019.12.30. közép távú: 2020.06.15. hosszú távú: 2023.12.10.	Rövid távon : együttműködési megállapodások jelenléti ívek Közép és hosszú távon: a megváltozott munkanélküliek munkába állítása (5 fő)	humán erőforrás anyagi erőforrás	esélyegyenlőség biztosítása
2	**Úton-útfélén**	a járdák rossz állapotúk, néhány utcában hiányzik a szilárd burkolat	jó minőségű járdák és kerékpárutak	településfejlesztési Elképzelések	folyamatos karbantartás	jegyző, polgármester	rövid távú: 2019.12.30. közép távú: 2020.06.15. hosszú távú: 2023.12.10.	rövid távú: helyzetelemzés, pályázatok benyújtása Közép távú: karbantartási munkálatok megkezdése Hosszú távú : felújított úthálózat	humán erőforrás, saját erő pályázati forrás	esélyegyenlőség biztosítása

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

AHEP Fórum feladatai:
- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok

megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),

- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden**,** az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.
A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Dombegyház község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Dombegyház község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 612/2018. (XII.18.) Kt. számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum 2018. 12. 18.

Aláírás

A Dombegyház Nagyközség Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum	Partner aláírás
2018.12.18.	Buza Endre
Dátum 2018. 12. 18.	Partner aláírás
Dátum 2018. 12. 18.	Partner aláírás
Dátum 2018. 12. 18.	Partner aláírás
Dátum	Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék[1]

NÉV[2]	HEP részei[3]										Aláírás[4]
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

[1]Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással" igazolt dokumentum

[2] A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

[3]A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

[4]Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.